

Săptăminal politic-social-cultural editat de Comitetul județean pentru cultură și educație socialistă Iași, anul X nr. 5 (470) Vineri, 31.I.1975 — 8 pagini, 1 leu

CONSTRUCȚII

În România de azi, a construi a devenit un sinonim al socialismului. Construim înainte de toate pornind de la crezul nostru politic, construcțiile românești se înalță nu numai pe principiile stricte ale științelor exacte, ci și pe o tot atit de exactă înțelegere a momentului istoric efervescent pe care îl trăim, a viitorului pe care îl conturăm fără abateri.

Niciodată țara noastră nu a cunoscut un asemenea ritm al construcției. Verticalitatea zidurilor noi este una dintre reprezentările ideii de aspirație unanimă spre înalt, spre tot mai sus. Noile edificii, rod al inteligenței și al eforturilor întregului popor, oferă un substanțial prilej de mândrie patriotică, o confirmare a înțelegerii cu care partidul nostru jalonează și concretizează dezvoltarea patriei.

Noua înfățișare a localităților, urbanitatea din ce în ce mai accentuată a acestora — aduc vieții noastre certitudinea cuceririi civilizației depline. România a reușit în ultimii ani să ajungă în rindul țărilor cu o intensă dezvoltare a construcțiilor.

Grija neconținută a Partidului Comunist Român față de nivelul de trai al oamenilor muncii, atenția neîfămurată pe care, personal, tovarășul Nicolae Ceaușescu o acordă acestei probleme, sint garanții de netăgăduit asupra dimensiunilor sociale, politice, umane, a construcțiilor românești contemporane.

Semnul sub care construim astăzi este acela al durabilității. Construim trainic, străduindu-ne a evita facilitatea, concentrându-ne asupra formulelor de permanență destinate nu numai nouă, ci și generațiilor care vin după noi. Realizând construcțiile industriale, energetice, agricole, aplicându-se cele mai moderne și mai productive tehnici, accentuând construcția de locuințe și de obiective social-culturale — dinamismul creator al acestei esențiale forme de manifestare a socialismului multilateral dezvoltat convinge și entuziasmează.

Adoptarea unor viziuni îndrăznețe, păstrarea a ceea ce trebuie păstrat și corelarea elementelor noi cu spiritul tradiției, aduc mereu în prim-plan ideea pe care Programul partidului o rostește în legătură cu această problemă: „Arhitectura orașelor și satelor, a instituțiilor și unităților industriale și agricole, trebuie să imbine utilul cu frumosul, să promoveze folosirea stilului românesc, a specificului propriu, asigurând, totodată, o utilitate și eficiență economică maximă”.

Aflindu-ne la începutul campaniei electorale, includem la loc vizibil, de cinstă, lângă celelalte realizări ale noastre — stadiul de afirmare al construcțiilor. Când la 9 martie întregul popor va trece prin fața urnelor, votul acestui popor se va sprijini neîndoiește și pe vocația constructivă a orinduirii din România.

Construind într-o țară frumoasă, ridicăm sensul acestor construcții la înălțimea și substanța propriei noastre conștiințe comuniste.

CRONICA

Cred că plastica ieșeană se află la un moment de răscruce, la un moment în care, efectiv, ea demonstrează totalitatea capacităților sale.

Cred că această pleiadă, care multă vreme a rămas la anexa tradiției locale, foarte meritorie și foarte importantă și din pricina aceasta, într-o oarecare măsură, inhibitivă, este în măsură astăzi să demonstreze că ceea ce se experimentează în atelierele ieșenilor, unii din naștere, alții de adopție, este o artă la fel de contemporan variabilă ca tot ceea ce se face pe teritoriul României de azi, că ei nu s-au postat în închistarea posibilă pe care o prezintă școlile cu o tradiție mai autoritară, și că păstrind ceea ce este mai bun din spiritul acestei tradiții, marele lirism moldovenesc, capacitatea unui dialog direct cu natura, cu ambientul

uman, interesul pentru om și sentimentele sale, deci toate aceste trăsături ale vechii școli ieșene păstrându-și-le, au reușit să le adauge trăsăturile unui spirit constructiv, raționalist, spirit care

generația medie, care s-au configurat într-un sens deosebit față de ceea ce înseamnă ei la începuturile lor, anexate tradiției lui Tonitza, lui Băncilă și Ștefan Luchian, într-o formă, sau a lui Ștefan Dimitrescu.

Cred că este marele lor merit de a fi știut să păstreze exact ceea ce trebuie din această tradiție și de a fi adăugat exact ceea ce trebuie adăugat într-o școală ieșeană contemporană, care să reprezinte un semeton specific în contextul culturii românești de astăzi.

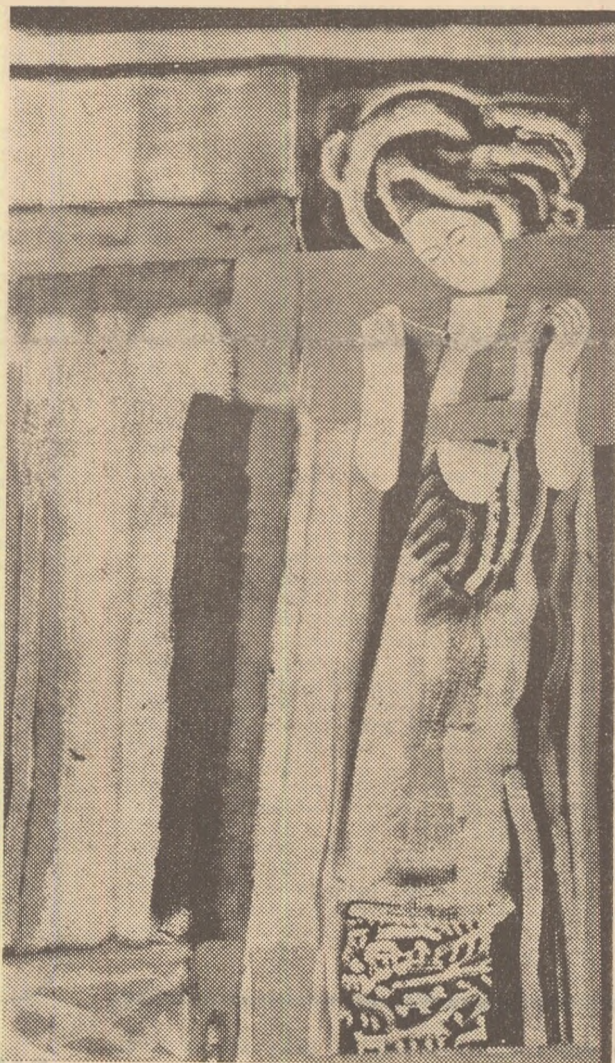
Ion FRUNZETTI

DEFINIRE *)

să se imbine cu sensibilitatea ieșeană tradițională.

Eu cred că aici stă marea noutate pe care o aduce în special generația tânără, o aduc mulți dintre oamenii din

* Din cuvântul inaugural, rostit în expoziția Artiști plastici din Iași — Dalles, 15 ianuarie 1975.

Ion SALIȘTEANU :

„Armonie“

cultura economică

TRADIȚII
și împliniri contemporane

Un sfert de mileniu mărturisește printr-o amplă literatură științifică de specialitate preocupările unor cărturari de seamă români pentru problemele economice, pentru teoriile ce se elaborau în acest domeniu și pentru propagarea științelor economice de la catedră.

„Oamenii de știință din țara noastră, spunea recent tovarășul Nicolae Ceaușescu, sint continuatorii unor vechi și bogate tradiții de gândire și cercetare științifică, ai unei valoroase moșteniri lăsate de iluștri înaintași care au adus o contribuție remarcabilă la îmbogățirea tezaurului științei naționale, inclusiv a celei universale”.

Începuturile culturii economice se fac simțite fie sub forma preluării, în condițiile țărilor române, a unor concepții progresiste, la vremea lor, fie ca încercări reușite de realizare a unor studii și lucrări economice românești originale.

Cînd încă nu se vorbea de o știință a economiei politice, Căntemir publica *Descrierea Moldovei* din care nu lipsesc aprecieri și informații geografice, economice, istorice și etnografice.

Ca și mercantiliștii din Europa occidentală, învățatul domnitor observă că statul este bogat cînd are bani de prisos. Deficitul balanței comerciale a Moldovei îl pune în legătură cu prețul scăzut al produselor exportate, față de prețul ridicat al mărfurilor din import. În acest dezechilibru vede el un mijloc de scurgere a bogățiilor țării. Mai înainte, pe la începutul secolului al XVI-lea, îl găsim pe Neogoe Basarab scriind învățăturile către fiul său Teodosie. La Iași apare apoi, la 1817, o lucrare de economie aplicată. Scrisă în grecește, lucrarea este de fapt o tălmăcire din limba germană, un manual de economie concretă, cu un pronu caracter comercial, financiar și de calcul digrafic.

Cînd, în 1837, în Scheii Brașovului, în tipografia Johann Gott, vedea lumina tiparului *Pravila comercială* a eminentului gânditor Emanoil Ion Nichifor, la Academia Mihăileană din Iași se sărbătorea prima promoție de absolvenți.

Prof. univ. dr. doc. D. RUSU

(continuare în pag. 5)

în țara asta

în țara asta unde zidim o lume nouă,
o lume pentru noi, crezînd în ea deplin,
ci să ne fie curată ca bobul de rouă
ideea de om — acestei rațiuni mă-nchin.

azi cînd ne unește al vieții nou tumult,
sub flamuri de speranță-n zări senine —
să ne gîndim unii la alții mai mult,
să ne înțelegem unii pe alții mai bine.

cînd totul e al nostru — și glie și vis,
și-a muncii lumină și-al vieții șuvoi,

fie-ne cu foc pe frunte scris :
stelele-n cer și legea morală în noi.

o, stelele-n cer și legea morală în noi
sint necesare ca nașterea, ca ideea de țară,
pentru ca în lumea demnității noastre
nici un gram de suflet să nu doară.

cred intru speranță așa cum cred în mine,
alt dumnezeu nu am, deci în speranță cred —
și cred deci că urmașii ne vor striga : e bine !
ați învins ca oameni ! eu în asta cred.

Vasile CONSTANTINESCU

Cronici literare

Liviu LEONTE

Am fost și, probabil voi mai fi în situația, oarecum insolită, de a comenta în cadrul unei rubrici prin excelență foiletonistice, „cronica literară”, producții aparținând aceleiași specii, adică tot cronici literare, strinse însă de autorii lor, cu mai mult sau mai puțină rigoare, în volume. Cu Valori actuale, Gabriel Dimisianu se află la cel de al doilea volum de acest fel, după Prozatori de azi, apărut în 1970. Dar, în timp ce Prozatori de azi includea o manifestă intenție sistematizatoare, materia cărții fiind ordonată sub genericul Tendințe și cărți, în Valori literare criticul își publică cronicile din ultimii doi-trei ani, singura diviziune separând pe de o parte poezia și proza, pe de alta critica, singurele articole cu caracter general fiind cel preliminar. Scara de valori și cele de încheiere a volumului, Realismul și armonizarea tendințelor și Către sinteze.

Gabriel Dimisianu practică o critică de o anume tehnicitate, prezidată de o sigură pregătire profesională care-i permite să abordeze cu aceeași îndreptățire poezia, proza sau contribuțiile contraților. Criticul privește de la o egală distanță operele, indiferent de valoare, în numele unei „atitudini senine” reclamate de la Maiorescu și Lovinescu. Lipsesc pozițiile acuzat personale de îmbrățișare sau respingere, dar se instaurează un climat de seriozitate și garanție că cele câteva idei deduse din corpul unei opere vor fi urmărite și diagnosticate cu precizie. O afirmație cum e cea despre Ion Caraion, integrat scriitorilor, „care vor înfrui într-adevăr, în profunzime, destinele literaturii”, surprinde nu numai prin dimensiunea, exagerată totuși, acordată acestui remarcabil poet dar și prin caracterul ei neobișnuit în „stilul” lui Gabriel Dimisianu. De obicei, criticul preferă un comentariu ponderat, în spiritul echilibrului, subliniind și la alți critici valențele stilului alb, cu aparență doar neutrală. Valori actuale își onorează titlul, cuprinzând aproape în exclusivitate interpretări asupra valorilor cu prea puține referiri la impurități. Chiar când contestă, și se pot semnala doar două asemenea cazuri. Gabriel Dimisianu pleacă în prealabil de la relevarea unor merite, semnul unei lecturi atente, cu însemnele obiectivității. La Eugen Luca menționează „pasiunea implicării”, la Ion Maxim „aderări și contestări decise”. În rest, adică pe parcursul întregului demers aplicat unor valori în genere recunoscute, efortul e de a explicita și nuanța, de a argumenta adeziunea, cu rezerve elegant formulate: „E un aspect pe care l-am fi dorit reprezentat cu mai multă decizie”, „dacă ar fi să exprimăm un regret în legătură cu ceea ce autorul a exprimat în pagini”.

Una din ideile care revin, explicit sau subînțeles, în paginile lui Gabriel Dimisianu, privește receptarea adecvată a valorilor. Mai precis, criticul atrage mereu atenția asupra fac-

torilor conjuncturali care pot altera această receptare din direcții străine criteriului estetic. Ideea e pe larg dezvoltată în articolul preliminar, Scara de valori. Reluând obiectele aduse criticii curente: „judecăți de situație improprie, ierarhizări arbitrare, hipertrofierea unor autori și ignorarea nepăsătoare a altora, diagnostice care se contrazic anulându-se reciproc etc., toate acestea și încă altele conducând cel mai adesea la o viziune imperfectă, deficiență din mai multe puncte de vedere, amendabilă în orice caz, asupra fenomenului literar desfășurat sub privirile noastre”, Gabriel Dimisianu le privește ca pe niște fatale însoțitoare ale exercitării oficiului critic în condițiile unei literaturi cu relieful încă neconsolidat, nespecificitate adică unei anume epoci. E de adăugat chiar că, pentru etapa actuală, riscul ignorării autenticelor valori este, practic, imposibil, pericolul fiind mai degrabă de a egaliza prin supraeologos în care a fost receptat Marele singuratic (chiar și de către Gabriel Dimisianu) este ilustrativ în acest sens. Perioada care îi apare, îndreptățit, criticului ca perturbată sub raportul receptării valorilor, recunoscându-i-se cele câteva mari opere, este deceniul al șaselea. De aceea, în exercițiul critic, el va denunța sistematic confuzia valorilor și va căuta să restabilească echilibrul atunci tulburat. Aprecierile deja citate despre Ion Caraion au o funcție reparatorie, Moartea lui Ipu, e privită ca o resurrecție a lui Titus Popovici, ale cărui romane Străinul și Setea sînt reticent comentate, un volum mai recent al lui Radu Boureanu este salutată ca un progres pe calea interiorizării.

Așa cum recomandă aceeași profesiune de credință, Scara de valori, Gabriel Dimisianu este un critic receptiv la cele mai diverse formule, în spiritul „atitudinii senine”. Regretînd că unele comentarii sînt cam expediate, am desoperit în Valori actuale semnele maturității profesionale și am văzut în ultimul capitol, Către sinteze, un dezerat la care criticul aspiră ca participant activ la acea „emancipare a conștiinței estetice care nu mai poate abdica de la ceea ce a cîștigat”.

Critica în primă instanță este tot o culegere de cronici cuprinzînd opțiunile lui Nicolae Ciobanu pentru anul literar 1972. Anul literar, adică o sintagmă „dacă nu imposibil, în orice caz cu totul dificil de lămurit” (Argument). Pînă la lămurirea sintagmei, menționez că ordonarea materiei se face în: critica poeziei, a prozei, a criticii, aceasta din urmă divizată după autori „neprofioniști” (poetici sau prozatori) și „profioniști”. Se înțelege că nu toate cărțile anului au stat în atenția criticului, unele din ele absente „din cauze independente

de voința cronicarului”, altele omise cu bună știință, un mod, deci, de a opera o selecție valorică.

Cele spuse cu ocazia volumului Panoramic își păstrează și de astă dată actualitatea, cu mențiunea că Panoramic avea un superior caracter reprezentativ, cuprinzînd activitatea critică desfășurată pe un deceniu, permițînd lui Nicolae Ciobanu să-și desfășoare cunoștințele de istorie și teorie literară în mici schițe monografice. Propensiunea pentru istoria și teoria literară se manifestă și în ultimul volum, cronicile debutînd cu regularitate cu dezvoltate excursuri care permit raportarea scriitorului la mersul literaturii sau încadrarea lui într-o familie de spirite. În această raportare, o constantă a comentariului lui Nicolae Ciobanu, stă partea de rezistență din Critica în prima instanță. Criticul nu începe exegeza la Sabia timpului înainte de a face o paralelă între lirismul prozei și cel al poeziei lui Zaharia Stancu, adesea confundate. Camil Baltazar este clasificat între poeții „în stadiul inspirației ingenue”, adaptabil la climatul general prin contaminație, de unde au rezultat și integrările (contestate) la simbolism (E. Lovinescu) sau modernism (G. Călinescu), Horia Ziliereu e discutat în mod adecvat prin apartenența la un neosimbolism cu expresie de tip baroc. Un bun capitol este dedicat criticii „profioniștilor”, unde Șerban Cioculescu beneficiază de o subtilă interpretare sub semnul unui paradox, efortul continuu de a-și disciplina și a așeza în riguroase tipare propriul „instinct critic”. În lumina dominantelor relevate se motivează cu un plus de coerență reacțiile de adeziune sau rezervă pînă la iritare ale lui Șerban Cioculescu față de critica „creatoare” a lui Lovinescu sau Călinescu. Mai puțin inspirate, suferind din o hipertrofie a elogiilor, surprinzătoare în critica lui Nicolae Ciobanu, ni s-au părut unele comentarii despre critici „neprofioniști”, sau prozatori. Reviem pentru cei vii apare ca „unul din romanele de certă viabilitate raportîndu-ne la întreg cîmpul prozei noastre contemporane” iar aprecierile despre Marele singuratic („printre puținele romane românești dacă nu singurul care rezolvă în chip strălucit dichotomia roman rural — roman citadin, dichotomie care, cum se știe, formează una din obsedantele dileme ale prozei noastre dintotdeauna. Victoria înregistrată de Marele singuratic pe acest plan de aprige confruntări nu e aparentă, înșelătoare, fiindcă ea își are originea” etc.), ne face să ne întrebăm ce epitete se mai pot găsi pentru Moromeții. Fără îndoială, accidente în critica, altfel temperată a lui Nicolae Ciobanu în formularea judecăților de valoare. Critica în prima instanță rămîne ilustrativă pentru utilitatea privirii istorice în comentarea individuală a operelor.

Esul lui Valeriu Cristea e scris cu multă pasiune și vervă, iar ideile lansate actualizează tinerețea unei opere.

mențiuni critice

VALERIU CRISTEA: Introducere

în opera lui Ion Neculce

Introducerea... lui Valeriu Cristea este o nouă interpretare a biografiei și operii lui Ion Neculce. Din ce perspectivă și cu ce rezultate? Perspectiva e modernă, iar concluziile criticului sînt efectiv remarcabile. Valeriu Cristea ne restituie un excepțional portret-sinteză al lui Neculce. Studiul e de la început polemic: imaginea unui Neculce idilizat de vechea critică este contestată, înlocuită cu o alta, solid trasată, memorabil construită. Valeriu Cristea a intuit sensul exact al unei existențe, psihologia unui om, talentul unui scriitor deschizător de drumuri în literatura română. Portretul lui Neculce este ridicat pe câteva idei fundamentale: „afectivitate densă”, dar în general „joasă” — cele mai puternice sentimente fiind, la el, prezentimentele, nivel al trăirilor — mediu, fără „creșteri”, excluzînd marile marea (...); apărarea dirză a drepturilor sale feudale și unele îndelungi de rapacitate; transparență, aroganță mentalitate de castă...”. Opera lui Ion Neculce se bucură de un tratament critic de mare profunzime. Este refăcut, pe baza documentelor, climatul epocii, sînt definite aspirațiile morale și politice ale timpului („Cameleonul și simbolul epocii”); sînt descoperite în cronică noi valori epice. Letopisețul „cuprinde toate elementele unui mare tablou tragic”. Cronica lui Neculce însumează „scene de adevărată comedie umană”. Valeriu Cristea definește din opera lui Neculce situațiile dramatice: apreciază talentul cronicarului în arta de a-și actualiza existența, fenomenele sociale și politice. Este intuit nucleul-matrice din care se vor dezvolta caracterele specifice ale literaturii române clasice și moderne.

CONSTANTIN CUBLEȘAN: Licheni

Despre studenți, despre viața universitară avem foarte puține cărți și, cu toate acestea, romanul lui Constantin Cubleșan a trecut aproape neobservat de critică. Licheni este romanul unei vîrste: a studenției pline de vise, de sacrificii pentru o idee și, care, în cazul personajului lui Constantin Cubleșan, Traian Victor, se confundă cu destinul; al raportului moral și intelectual care se formează între un profesor celebru și studenții lui; al unei epoci tulburi, aceea de după război, cu tot cortegiul ei de injustiții, de succese și eșecuri; a unei povești de dragoste autentice. Romanțierul reușește, și în mod remarcabil, să creeze un personaj memorabil: profesorul universitar Flaviu Varodi, biolog renumit, care trăiește o puternică dramă a singurătății, a neîncrederii în sine. Celebritatea lui devine însă un miraj de care nu va scăpa nici studentul Traian Victor, care avea „o dorință febrilă de a face ceva deosebit, de a întreprinde ceva care să-mi dea senzația unei alte vieți decît aceea pe care o trăisem pînă atunci”. Lucrarea la care se va angaja Traian Victor, studentul strălucit al Universității, apreciat în mod deosebit de Varodi, va declanșa un val de invidie, de răutăți, de meschinării. Succesele lui științifice încumodează mediocritățile, iar complaturile morale se nasc ca ciuperca după ploaie. Nici profesorul Varodi nu rămîne indiferent la valoarea Dicționarului realizat de student. Profesorul, la un pas de abisul ratării, devine un învins al destinului și al moralei după care și-a trăit, greșit viața. Descoperirea adevărului condiționează demascarea unor carierești de duzină, iar pagina ședinței în care se analizează „cazul” lui Traian Victor rămîne excelentă.

Studenții lui Constantin Cubleșan din Licheni au o existență reală, ne redescoperim cu uimire în discuțiile și faptele lor. Romanul de dragoste dintre Traian și Anca, cu unele ecouri din Enigma Otiliei de G. Călinescu, rămîne un poem lucid al unor vise care nu și mai descoperă rodul.

Zaharia SANGEORZAN

Profil: N. DAVIDESCU (I)

Const. CIOPRAGA

În legătură cu sistemul de metafore din propria-i poezie, N. Davidescu atrage atenția asupra apropierilor frecvente, obsesive, dintre apă, oglindă și imaginație. Acestea, ca rezultat al impresiilor din prima copilărie, la Cernavodă, unde tatăl, inginer, lucra la construcția podului peste Dunăre. De ce acest miraj al apei? Pentru că apa oferă „permanenți aspecte de oglindă fantastică”, purifică „obiectele reflectate în ea, dîndu-le înfățișări sporite, alterate”, stimulînd imaginația spre fabulos și miracol. Structural, poetul își recunoaște tentația perpetuă spre joacă, altfel spus spre o fantazare „dezinteresată, lipsită de orice țintă practică sau ideală...”. Peregrin pe la cîteva școli din București, lecturile liceanului (Baudelaire, Verlaine, Poe, în general „les poètes maudits”) accentuează impulsurile unei firi „salbatice”, „rebarbativă față de orice normă și constrîngere”. Rău impresionat de Macedonsky, captivat de echilibrul lui Ovid Densusianu („fiecăre cuvînt al lui era sprijinit de o fină și adîncă chibzuală”), care-i publică în 1905 cele dintîi versuri în Viața nouă, se alătură grupării simboliste de aici. Cunoscut între timp simbolistii belgieni. Contactele cu N. D. Cocea, cu Argezi, Galaction și alții, caracterizate de scriitor ca „revelatoare”. În editura Vieții sociale fi și apărut în 1910, primul volum de poezii. La fîntina Castalei, introdus în 1916, complet, într-o nouă culegere: Inscripții. Procedul probează că autorul nu considera încă depășită etapa căutărilor. Trandafirii și zefirul se încrucișează cu „hoitul iluziilor moarte”: ecouri din Laforgue și Saman, nevroza și spleenul, soliloquiul tragic, vîlurile nocturne, halucinații și parfumuri satanice și dispută atracțiile cu Prometeu și Făt-Frumos, cu tentația spre grandios (Titanii), cu apetența pentru un himeric consolator. Pitagora, Milton, Faust devin termeni de referință pentru poetul damnat de la București. Într-un Spleen, de pildă, citim: „...mă simt un condamnat / Cu ochii grei și putrezii de vise și de viciu”. Mirajul și scepticismul alternează în zeci de variante. Reminiscente din baudelaireana Invitation au voyage, împletite cu vagi detalii minulesciene, frapează în interogațiile în serie din Spre himericul aiurea: „Vrei tu să mergem pe neașteptate / Prin țara tainică prin care / Stau caravanele-nărcate / La umbra vechilor smochini, / Iar dromaderile bizare / Pășesc ca niște pelerini / Al căror sigur mers străbate / Pustiurile legendare / De nimeni încă cercetate?...”. Într-o Nocturnă, se aud ecouri din Noaptea de mai de Macedonski: „Vino dar, și mi te lasă, de chemarea mea, furată; / Veți simți cum în vioara simțurilor mele cîntă / Armonia-nțunecatei tale linii...”. O declarație erotică (Ne me perdas illa die) urmează limbașul declamator al lui Minulescu: „Va fi o zi de aur topit și nebunie...”; dar în continuare găsim versuri remarcabile: „Privighetori albastre vor rîde-n veșnicie / Și va porni-n natură o altă-nmugurire...”.

Tonul unui alt volum, Leagăn de cîntece (1929) s-a schimbat. Viziunea cristalină, limbașul despovertat de modele simboliste, învederează maturitatea. În ansamblu, adorația erotică și deschiderea discretă spre natură se îmbină într-o atitudine existențială senină, un fel de canzoniere modern: „Salut, pe aceea-n mine risipită, / A căreia realitate-i albă / Ca primăvara florilor de nalbă, / Și e ca zorile de strălucită! / Privighetori, „visuri roșii ca macii”, fluturi „uriasi de aur”, flori de lumină, o luntre „de sîdef și de mărgean”, căprioare pline de grație, ploți cu diamante configurează un climat euforic, solar. Epitalamul, madrigalul și imnul se asociază pentru a traduce exaltarea. Cele o sută douăzeci și două de secvențe, grupate în cîte două catrene, alcătuiesc o Cîntare a cîntărilor dacă nu de o reală originalitate de expresie, cel puțin de o evidentă sinceritate: „Și toate păsările sufletului meu / Te-au proslăvit cu heruvimii laolaltă...”.

Nu cîntecul de dimensiuni mici satisface aspirațiile lui N. Davidescu. Înclinat spre construcție, pentru el un poet e „un arhitect al propriei lumi”. Adolescențul care descoperise pe Homer, Dante, Milton, Klopstock, imagina „poeme de proporții gigantice”. Cîțiva ani mai tîrziu, după lecturi din Renan (cărui fi consacră un mic volum), ideea de monumentalitate e raportată la trei civilizații antice: greacă, ebraică și romană. Intreaga concepție a ceea ce va deveni începînd de prin 1915 un amplu poem ci-

(Continuare în pag. 7)

PAUL CORNEA: Oamenii începutului de drum

Autorul își structurează atenția pe cîteva direcții, ceea ce ajută cititorul să urmărească trăsăturile definitorii ale patruzeci-optimului românesc. Prima parte, (Jaloane pentru o viitoare sinteză) explică „fizionomia unei generații” în cadrul căreia Paul Cornea distinge două tipuri de pașoptism: un pașoptism luminst și unul revoluționar. Fără a se opera vreo discriminare regională, se observă pe bună dreptate că la temelia celor două tipuri de pașoptism stau două vîrste istorice. Una ce s-a manifestat între 1820—1830, iar cea de a doua între 1840—1860. Diferențe fundamentale de program, ideologic ș.a. nu pot fi înregistrate. Fenomenul de „ardere a etapelor a creat o fizionomie aproape comună întregii perioade pașoptiste, ceea ce a dus în chip firesc la constituirea unui program unic.

Insistîndu-se asupra caracteristicilor dominante ale pașoptismului, Paul Cornea, revine în acest capitol asupra unor fenomene simplificate care s-au aplicat scriitorilor acestei perioade, argumentînd nememoria lor. Aducînd probe convingătoare din aria activității literare și politice, cercetătorul numește „poetii și bărbaiții de stat”, „pașoptiștii romantici ai energiei” și nu ai „nostalgiei”, „atenți nu numai la pulsul inimii”, ci și la „pulsul veacului”.

Partea a doua a volumului (Fapt și comentarii) înmănușează unele cercetări despre Negruzzi, Kogălniceanu, Heliade, Bălculescu, A. Panu la care sînt adăugate cîteva studii de sociologie precum și altele consacrate Titanismului românesc pînă la Eminescu sau monumentalei lucrări Etymologicum magnum Romaniae. Se remarcă preferința autorului pentru inedit, pe baza unei intense munci de arhivă, în legătură cu apariția primului roman românesc sau cu paternitatea unor lucrări literare.

Fără o se limita la o cercetare închisă a fenomenului literar românesc, autorul prezentei cărți caută și găsește continuu, în ultima parte Context comparatist, punțile de legătură între național și universal. Accesul la documente și materiale aflate în bibliotecile străine, a furnizat lui P. Cornea, nu numai date, ci și puncte de plecare în cercetarea literaturii române din alte unghiuri de vedere decît cele foarte obișnuite.

Antoneta MACOVEI

Red.: Adâncirea democrației socialiste, crearea celor mai favorabile condiții pentru manifestarea plină, nestingherită a personalității umane, reprezentată o caracteristică de seamă a dezvoltării și perfecționării continue a orânduirii socialiste. Asigurarea libertăților democratice, crearea acelor condiții social-politice care să deschidă larg cîmp de afirmare personalității umane reprezentată în esență o trăsătură definitorie a progresului social. Existența unor drepturi politice reale potențază forța de creație a maseilor, constituie cadrul fructificării valorilor inestimabile ale personalității umane. Dezvăluind în profunzime superioritatea democrației socialiste față de cea burgheză, documentele celui de-al XI-lea Congres atrag atenția că această superioritate ține nu de aspecte formale, ci de însăși esența relațiilor ce caracterizează cele două tipuri calitativ deosebite de orînduire.

Pornind de la principiul marxist-leninist că dezvoltarea democrației socialiste constituie o necesitate obiectivă a făuririi cu succes a noii orînduirii, Congresul al XI-lea precizează în rezoluția adoptată că „este necesar să se asigure participarea activă și efectivă a tuturor celor ce muncesc la adoptarea hotărîrilor și îndeplinirea lor, la conducerea activității economico-sociale — în dubla calitate de producător și proprietar a mijloacelor de producție — la conducerea generală a societății”. Din acest punct de vedere putem spune că legea electorală, de curînd dată publicității, reprezintă o deosebit de elocventă expresie a democratismului orînduirii noastre socialiste. Motiv pentru care am considerat utilă și oportună o discuție pe această temă.

I. Hagiu: Fapt este că Programul de dezvoltare a societății noastre, elaborat de partid, nu se referă numai la creșterea și perfecționarea forțelor de producție, la perfecționarea relațiilor de producție, la progresul științei și culturii, la creșterea conștiinței spirituale a oamenilor muncii etc.; el are în vedere și domeniul democrației socialiste, perfecționarea și adâncirea acesteia, pe linia atragerii unui număr tot mai mare de oameni ai muncii, practic a întregului popor, la conducerea treburilor țării.

I. Benditer: Caracteristic pentru sistemul nostru social-politic este imbinarea formelor de democrație reprezentativă cu cele ale democrației directe. Organele puterii de stat care alcătuiesc sistemul nostru reprezentativ sînt o expresie a voinței directe a tuturor cetățenilor care se bucură de cele mai largi drepturi politice, printre care și dreptul de vot. În general se poate afirma că democratismul unui stat se manifestă cu deosebită precădere în sistemul său electoral. Măsura în care principiile ce stau la baza sistemului electoral asigură manifestarea liberă a voinței poporului și reprezentarea reală a acestuia în organele reprezentative ale statului — reflectă gradul de democratism al întregii organizări politice a statului respectiv. Începînd cu prima lege electorală de după instaurarea puterii populare în țara noastră (legea nr. 560 din 15 iulie 1946) dreptul electoral s-a lărgit, una din caracteristicile principale ale procesului de formare a sistemului electoral de tip nou la noi în țară constînd în faptul că el a urmat în permanență o linie ascendentă de dezvoltare, lărgindu-și și adîncindu-și conținutul său real democratic. Noua lege electorală, recent votată de Marea Adunare Națională, aduce importante perfecționări privind toate aspectele menționate.

I. Hagiu: În perioada actuală conceptul de democrație este foarte des abordat de ideologi, marxisti și nemarxiști. Meritul partidului nostru constă în faptul că el este fidel învățăturii marxist-leniniste, particularizate la condițiile istorice concrete oferite de țara noastră. Ansamblul de măsuri preconizate de noua lege electorală nu este altceva decît expresia transformărilor ce au loc în domeniul economic și social, reflectate pe plan politic. Acest proces va căpăta valențe noi, corespunzătoare etapelor următoare de dezvoltare.

Ideologii burghezi nu se ocupă de problemele de conținut ale democrației, ci încearcă să adapteze ceea ce înțeleg ei prin democrație la noile transformări care au

loc în societate. Ei încearcă să facă o legătură între democrație și revoluția științifico-tehnică, dar, în fond nu adîncesc problemele de conținut, ci urmăresc adaptarea acesteia la noile condiții ale societății capitaliste.

Red.: Dacă în ceea ce privește democrația socială și politică burghezia a avut cîndva o seamă de contribuții istoric condiționate, în sensul că a lovit în autocratismul feudal, a promovat ideile de libertate, egalitate, a creat un cadru instituțional de manifestare a drepturilor și liber-

toare și al afirmării Partidului Comunist Român înființat în 1921. În realitate însă caracterul universal al votului era foarte limitat. Muncitorii manifestau un legitîm indiferentism față de alegeri, neluînd parte la ele. Deși în constituție se prevedea libertatea înfrunzirii, acestea erau în mare parte interzise. Deși în constituția din 1923 se arăta că printr-o lege ulterioară va fi stabilit modul de exercitare a dreptului de vot de către femei, o astfel de lege nu a fost votată sub regimurile trecute. Pentru prima dată, în legea elec-

toare și reafirmat în Legea electorală din decembrie 1974.

Caracterizat nu numai prin marea expansiune a dreptului de vot — drepturi acordate femeilor, tineretului etc. — sistemul electoral socialist dă totodată alegătorilor, prin lege, dreptul să controleze activitatea deputaților și a organelor reprezentative, alegătorul avînd oricînd posibilitatea de a revoca deputatul care nu i-a îndreptățit speranțele.

I. Benditer: Dintre importante modificări aduse de noua lege electorală normelor de alegere a

lor din circumscripția electorală în care a fost ales.

O. Antoniu: Legalitatea aplicării Legii electorale revine comisiilor electorale, constituite în baza Legii, și care sînt de trei feluri: comisiile electorale teritoriale (pe țară, județe, municipii, orașe, comune); comisiile electorale de circumscripție și comisiile secțiilor de votare.

Comisiile electorale teritoriale veghează asupra legalității aplicării Legii electorale pe raza teritoriului pe care funcționează.

Comisiile electorale de circumscripție au sarcini mai concrete în ceea ce privește organizarea și desfășurarea diferitelor etape ale campaniei electorale.

Comisiile electorale ale secțiilor de votare se ocupă de stabilirea și amenajarea sediilor, de listele de alegători, de alte probleme tehnice și organizatorice.

Comisiile secțiilor de votare răspund în fața comisiilor electorale de circumscripție, care, la rîndul lor, răspund în fața comisiilor electorale teritoriale. Aceste organisme s-au creat pentru aplicarea strictă a legii. De asemenea, Comisiile electorale fac legătura între F.U.S. și alegători. Între comisiile electorale, formate din 3-5-7-9 membri, și administrație, există, o strînsă colaborare. Ele sînt investite printr-un act al administrației de stat și funcționează de drept din momentul confirmării lor printr-o decizie a Comitetului Executiv.

La rîndul lor, comisiile electorale controlează felul cum s-au întocmit listele de alegători, legalitatea acestor liste, dacă sînt complete etc. De asemenea, contestațiile privind eventualele omisiuni din listele electorale sînt soluționate de comisiile electorale, la diferite nivele.

I. Benditer: Modul cum sînt constituite aceste comisii electorale dovedește încă o dată felul cum legea înțelege să asigure cadrul juridic de participare a maselor la întregul proces de organizare și desfășurare a alegerilor. Aceasta se reflectă, în primul rînd, în componența comisiilor electorale, în sensul că ele sînt rezultatul alegerilor directe de către cetățeni. În al doilea rînd, în posibilitatea pe care o au cetățenii de a sesiza eventualele abateri săvîrșite în cîrcare din fazele de desfășurare a campaniei electorale.

Sistemul nostru electoral stabilește garanții juridice eficiente. Prin lege este oferită cetățenilor posibilitatea de a se adresa, în cazul unor omisiuni, cu întîmpinări, contestații și plîngerii, adresate comisiilor electorale sau instanțelor judecătorești. Nerespectarea legii atrage după sine sancționarea acestora care au săvîrșit abateri.

El. Pipernea: Rolul cel mai mare în rezolvarea întîmpinărilor alegătorilor revine comisiilor electorale, comitetelor și birourilor executive ale consiliilor populare. Instanța judecătorească intervine numai atunci cînd soluțiile date de comisiile electorale n-au rezolvat satisfăcător întîmpinările.

O. Antoniu: Întregul sistem electoral situează gestul cetățenesc sub semnul unei înalte conștiințe politice. Fiecare fază de desfășurare a campaniei electorale, culminînd cu însuși actul votării, precum și activitatea ulterioară a organelor reprezentative, angajează profund responsabilitatea morală și politică a alegătorului, precum și a deputatului, în activitatea desfășurată de acesta în organul în care a fost ales, activitate orientată în raport cu interesele cetățenilor și cu problemele fundamentale ale societății românești contemporane.

I. Hagiu: S-ar cuveni dar să sunem în încheiere cîteva cuvinte despre importanța momentului în care se desfășoară alegerile de la 9 martie, moment în care întregul nostru popor este antrenat în activitatea largă, entuziasată, de îndeplinire a Hotărîrilor trase de Congresul al XI-lea. Exprimînd adeviziunea față de Documentele Congresului al XI-lea, față de hotărîrile partidului privind ridicarea societății socialiste pe noi trepte de multilaterală dezvoltare, votul întregului popor va constitui, fără îndoială, o plină angajare pe calea impetuoasei afirmări a României socialiste, pe calea fericirii și bunăstării poporului român.

masa rotundă a „Cronicii”

LEGEA ELECTORALĂ expresie a democrației socialiste

Participă:

Prof. univ. dr. I. HAGIU,
prof. univ. dr. A. LOGHIN,
prof. univ. dr. I. BENDITER, lector univ.
dr. ELENA PIPERNEA,
procuror OCTAV ANTONIU,
secretarul comisiei
electorale județene Iași.

țailor cetățenești — evident, în limitele societății burgheze și reducînd de multe ori totul la formalism —, a instituit democrația politică — în special pentru burghezie — ea s-a oprit totuși în fața democrației economice. Aceasta pentru că esența proprietății private asupra mijloacelor de producție, puterea politică în stat deținută de burghezie nu permit ca masa producătorilor să fie antrenată în activitatea de conducere a producției. Or, după cum subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu, „pre deosebire de democrația burgheză, în care se mențin deosebirile și inegalitățile de clasă, democrația noastră are la bază proprietatea socialistă, egalitatea socială a maselor; ea asigură în fapt participarea oamenilor muncii la elaborarea politicii generale, interne și externe a țării, la luarea deciziilor în toate domeniile de activitate. Aceasta reprezintă și o înaltă școală politică de educare socialistă a maselor, de creștere a răspunderii fiecărui cetățean față de interesele generale ale colectivității, ale întregii noastre națiuni socialiste”.

I. Benditer: Chiar din primul articol al legii se arată că în Republica Socialistă România exercitarea drepturilor electorale prevăzute de constituție, este o expresie a manifestării puterii unice și suverane a poporului, în frunte cu clasa muncitoare, a participării nemijlocite a maselor la conducerea statului și că statul socialist român garantează cetățenilor exercitarea deplină a drepturilor electorale.

Elena Pipernea: Este cunoscut că în Constituția din 1923, considerată ca fiind cea mai democratică constituție burgheză a României, a fost înscris votul universal, aceasta sub influența creșterii rolului conducător al clasei muncii-

torală din 1946 se vorbește de egalitatea deplină a femeilor cu bărbații privind dreptul de vot.

A. Loghin: Lucrînd într-o instituție în care există foarte mult tineret, mă voi referi în cele ce urmează la drepturile obținute de acesta în domeniul participării la viața politică a țării în condițiile revoluției populare, a societății noastre socialiste. Într-un studiu pe care-l pregătesc împreună cu doctor I. Saizu de la Institutul de Istorie și Arheologie A. D. Xenopol, studiu de istorie comparată privind sistemul electoral din România contemporană, caut să subliniez caracterul profund democratic al legilor electorale de după victoria insurecției de la 23 August 1944, în comparație cu cele apărute în perioada interbelică. Pentru tineret, Partidul Comunist Român, încă de la constituirea sa, a prevăzut, în documente programatice, majoratul politic la 18 ani, indiferent de origine, naționalitate, sex și religie. Sînt elemente totale noi față de sistemul electoral burghez. Acest deziderat democratic a fost posibil de îndeplinit însă, abia după victoria insurecției naționale armate antifasciste și anti-imperialiste din 1944. Astfel, prin legea din iulie 1946 a fost coborît plafonul de vîrstă de la 30 de ani, cît prevedea Constituția din 1938, la 21 de ani, înlăturîndu-se în același timp orice discriminare pe bază de sex, profesie, grad de cultură etc. Prin Constituția din 1948, în noile condiții istorice create, a fost posibilă reducerea majoratului politic de la 21 ani de 18 ani, ceea ce a creat largi posibilități tineretului de a fi în primele rînduri nu numai în refacerea și dezvoltarea economiei, ci și în a decide în alegeri asupra componenței reprezentanței naționale. Principiul respectiv a rămas definitiv consfințit în legile electorale ulte-

deputaților în organele reprezentative ale puterii de stat voi releva doar cîteva. Prima se referă la modalitatea de propunere a candidaturilor. Pornind de la principiile constituționale, legea (secțiunea a șasea) consacră rolul important ce-i revine în propunerea de candidați, ca și în toate fazele de organizare și desfășurare a alegerilor, Frontului Unității Socialiste.

Elena Pipernea: Și în legea electorală din 1968 el era menționat. În noua lege acest rol apare mult mai evident prin faptul că întreaga campanie electorală este trecută în sarcina Frontului Unității Socialiste.

I. Benditer: Fiînd cel mai larg organism politic permanent, revoluționar, democratic, cu caracter reprezentativ, care constituie cadrul organizatoric de unire, sub conducerea Partidului Comunist Român, a tuturor forțelor politice și sociale ale națiunii noastre, Frontului Unității Socialiste îi este acordat (art. 43 al Legii) dreptul de a depune candidaturi pentru alegerea deputaților în toate organele alese ale puterii de stat: în Marea Adunare Națională și în consiliile populare de toate gradele.

Noi și deosebit de importante sînt prevederile Legii care stabilesc că pentru un loc de deputat se pot depune mai multe candidaturi. Astfel se dă posibilitatea alegătorilor de a-și da votul celor care dovedesc mai multă competență și inițiativă și o înaltă răspundere în îndeplinirea politicii partidului și statului.

O altă importantă modificare, a-

TEXTUL

modern în discuție

„A observa un astfel de roman e instructiv pentru înțelegerea literaturii în general”, scrie Livius Ciocărlie referindu-se la *Greața* lui Sartre, și afirmația este simptomatică pentru metoda autorului acestei cărți remarcabile care este *Realism și devenire poetică* (Facla, 1974). Avem în față o carte care se adaugă altor câteva — puține încă, ce ne dau dreptul să vorbim despre existența unei „noi critici” românești. În cazul lui Livius Ciocărlie lucrurile sînt clare, opțiunile sale teoretice și metodologice sînt fără echivoc: el este un critic dublat de un poetician, urmărind adică relația dialectică operă — literatură, particular — general, căutînd să surprindă funcționarea mecanismului „secret” al textului, și sprijinindu-se, în acțiunea sa, pe cunoașterea solidă a instrumentelor de cercetare furnizate de lingvistică și semiotică. Să adăugăm (pentru eventualii sceptici în ceea ce privește „lizibilitatea” unor astfel de cărți) că eseu este scris „frumos”, elegant, că autorul știe să întrețină o permanentă tensiune a dezbaterii ideatice, că pune o evidentă pasiune în susținerea tezei sale.

Livius Ciocărlie vrea să demonstreze că proza franceză din ultimele două secole a evoluat către „poetizarea” ei. Teza se cere explicită și vom încerca aceasta „colind” câteva din afirmațiile criticii ce se susțin și se completează reciproc. El precizează la un moment dat că zona poetică, adică „zona de intensă activitate a limbajului” s-a deplasat în secolul nostru dinspre poezie către proză (p. 62). În altă parte însă se spune: „prin a deveni poetic nu înțeleg a deveni asemănător cu poezia, ci înțeleg o trăsătură caracteristică a întregului proces de transformare modernă a literaturii — în poezie, în roman, în teatru” (p. 98). Fenomenul este prin urmare mult mai complex, și ar putea fi urmărit la mai multe nivele. În sfîrșit, o altă „definiție”, care corespunde mai exact, după opinia noastră, intențiilor autorului: „prin poetizare nu trebuie înțeleasă scriere „frumoasă”, figurată, comparabilă prin aspectul ei cu poezia, ci o anumită organizare a limbajului, diferită de cea informativă și menită să-i pună în activitate resursele. Caracterul modern al prozei e întemeiat pe cuvînt, pe înălțuirea sa în frază, neputîndu-se limita la organizarea originală a elementelor sale extralingvistice” (p. 147). Criticul, avînd deci în vedere „literaritatea” înțeleasă ca o anumită organizare și funcționare a limbajului, interpretează relația între funcțiile referențială și poetică ale acestuia. Se insistă de altfel într-un capitol final că „problema e una de raport”, căci „orientarea referențială a literaturii nu poate fi limitată istoric”, și totodată „dintotdeauna, literatura a fost poetică, adică a funcționat prin autoreprezentare, intertextualitate, diferențiere de sine” (p. 187). Pusă astfel, problema nu este numai de o importanță capitală ci și extrem de delicată, și e meritul autorului de a fi știut să păstreze o anume „linie de mijloc”, ce nu exclude însă afirmarea unor poziții marcat personale.

El insistă, printre altele, asupra conceptelor moderne de „text” și „textură”, primul dintre ele semnificînd tendința de ștergere a frontierelor dintre poezie și proză. Pe de altă parte, interpretarea textului trebuie să țină seama de interacțiunea și de interdependența elementelor care îl compun; la Mallarmé, de pildă, textul este un „ansamblu nelimitat de interrelații dinamice” (p. 92). Un Jarry merge mai departe, acționînd asupra „a ceea ce părușe a fi elementul minimal al literaturii: cuvîntul” (p. 93), iar la Proust textul devine „un spațiu bahtinian al dialogului multiplu de pe poziții divergente și fără concluzie autoritară” (p. 103), încît, în ultimă analiză, „textul proustian se scrie, se creează dezvoltîndu-și materia” (p. 122). (Recunoaștem ușor influența, mărturisită de altfel, a teoriilor lui Bahtin, Deleuze, Kristeva etc. pe care autorul le utilizează inteligent și nuanțat). În studiul despre Sartre apare exprimată limpede ideea că „relația specifică dintre texte este de intertextualitate, adică de (transformare reciprocă)” (p. 140), iar întreaga carte tinde, în ultimă instanță, să arate că textul literar se află într-un raport „intertextual, dialogal” (p. 189) cu realitatea. Fără îndoială, criticul era obligat să re-pună în discuție conceptele de „referenț” și de „mimesis”. Studiul-cheie ni se pare în această privință „Poezie și text sau despre devenirea textuală a poeziei”: sînt aici pagini excelente despre estomparea referențialului, despre capacitatea limbajului de a genera semnificații și de a pune pe primul plan relațiile intratextuale. Pe linia unei anumite aripi a criticii sociologice actuale (ilustrată de un Zérafra) se încadrează considerațiile asupra omologiei dintre structurile romanești și structurile sociale. În orice caz, la capătul unor demonstrații în general convingătoare, criticul poate conchide că „poeticitatea limbajului constă în proprietatea lui de a se face sensibil pe sine și lumea în același timp” (p. 189) și că deci nu există incompatibilitate între poetic și realist.

Încercînd să punem în evidență armătura teoretică a cărții (operație fatalmente simplificatoare, dar intenționăm să revenim asupra problemelor schițate aici) am neglijat partea ei aplicativă, care ar merita și ea o discuție mult mai amplă. Livius Ciocărlie ne propune foarte bune analize de (și pe) text, analiza fiind chemată să susțină și să illustreze dezbaterile teoretice. Preferințele noastre merg către studiul mai sus citat, „Poezie și text...” și apoi către analizele consacrate lui Flaubert, Zola, Jarry, Proust și Robbe-Grillet. O mențiune specială merită studiul „Tel Quel — teorie și practică textuală” — prima analiză românească, serioasă și lucidă, a activității grupului. Capitolul despre „Literaritatea clasicismului” ni s-a părut cam sumar, iar cele despre Balzac și Stendhal subordonate în parte unor lucruri deja spuse (deși poate nu strică uneori să reiei adevăruri ce se uită prea ușor...). Cîteva observații „de detaliu”: nu este oare o contradicție între afirmația de la p. 52, după care „la Rimbaud, în sonetul *Voyelles*, referent a devenit chiar substanța limbii” și cea de la p. 59, cînd Rimbaud este opus lui Mallarmé pentru că la cel dintîi „poezia mai are referent” iar „limba mai (este) purtătoare de senzații”? Nu ni s-a părut întrutotul îndreptățită critica la adresa lui Ph. Hamon de la p. 87: intenția de creare a verosimilului nu exclude, după părerea noastră, caracterul poetic al descrierii: cele două aspecte pot foarte bine coexista. Credem că atunci cînd se discută anumite aspecte ale raportului dintre tradiție și inovație referirea la tezele formalistilor ruși se impunea (p. 82, 96). Cîteva afirmații se cer nuanțate sau chiar amendate: „lumea romanelor lui Zola alcătuiește (...) un ansamblu fără viață” (p. 84). „personajul balzacian era pironit într-o psihologie neschimbătoare de-a lungul romanului” (p. 109). Cartea încită de altfel în totalitatea ei la discuție (au fost pînă acum cîteva semne bune în acest sens, printre care masa rotundă din revista „Orizont”). *Realism și devenire poetică* este o carte care — nu noi o spunem pentru prima oară — consacră un critic.

AL. CALINESCU

IOAN ALEXANDRU

Stejarul

În cimitirul satului te-au semănat strămoși
De trei sute de ani trecuți fără să știe
Că tu ești arbore nădăjduind
Să rămii viu sub ceruri pe vecie

larba-nghiți cu anii pas cu pas
Mormintele pe rînd și pe tăcute
Cruci cariate șterse de furtuni
Cu brațele bătrîne descusute

Clopotnița e spartă și funia s-a ros
Și limba clopotului e scămoasă
Cînd oamenii străbat prin sărbători
Lovește-n ei pe drum neputincioasă

Pămîntul s-a sbircit și-mpuținat
Supt de finții și stors de oseminte
Stejarul singur numai în anurg
Cădelnițează sfînt aducere aminte

Pe cît te desfășori în univers
Tot pe atît împrăștiat sub țară
În loc de frunze verzi pe dedesupt
Hrănești cu foc sicriile și pară

Pe creștetul tău înmuat în har
Stă vulturul în cuib ca pe o roată
Pe trunchiul strîmb și gros în Dumnezeu
Își frînge gitul cerul citeodată.

REALISMUL — concept deschis

Uu lucru este cert: polisemantismul conceptului de realism devine obiectivul — nu rareori riscat — a numeroase interpretări, de la dezbaterile din presă pînă la studiul și panorame, vasele deschideri ale problematicii sale permițînd o variată amplificare a asocierilor și disocierilor. Realismul își manifestă încă o dată, în ciuda unor viziuni pesimiste, marea putere de convergență; raportul dintre matricea realității și transfigurarea acesteia într-o realitate a culturii obligă permanent la meditație. Succesiva etajare a particularităților sale de structură și totodată încercările de sinteză clarificatoare au luat locul intervențiilor extraestetice, enunțurilor vulcanice, demonetizate prin repetiție. Din planul teoretic au fost excluse în bună măsură ideile vulgarizatoare care au adus prejudecii suficiente artei, văzută prin prisma unor criterii din afara naturii ei specifice. Nu o dată greșita aplicare a conceptului de realism — mimesis a făcut ca mulți creatori de reală valoare să cadă la examenul critic după cum, în numele nevoii de tipic și obiectiv, s-a ajuns la — fapt cunoscut — limitarea modalităților de expresie. Hilarul semn egal pus între roman și reportaj, cu alte cuvinte falsă identificare a speciilor diferite ori judecarea unui poem conform cerințelor realismului critic au pornit de la simplificarea noțiunilor de bază ale conceptului de realism și ale procesului de creație, pînă la compromitere. Cîte romane nu au fost eliminate sub eticheta de antirealiste (greșeala e veche: la 1855 Flaubert era combătut ca nerealist), de cîte ori termenul de „ogîndire” n-a fost atribuit ca trăsătură superlativă scriitorului cutărui concurent pentru funcția de registrator la starea civilă. Pe ce altă parte, efortul de delimitare riguroasă, din partea creatorilor înșiși, a trăsăturilor realismului s-a făcut resimțit în numeroase intervenții, probînd necesitatea modernizării perspectivei. Nu de mult Al. Ivăsiuc formula ideea conștiinței de sine ca determinant al creației artistice, combătînd prejudecata care consideră scriitorul ogîndă: „Deschiși spre trecut și prezent, conștienți de forța și valoarea imaginației, știînd că nu sîntem ogîndi, ci creatori și cu adevărat participanți, ne proiectăm spre viitor, prețuim originalitatea, trăim febra și neliniștea creatorului, într-o competiție a valorilor mult mai severă”. Eroarea estetică cunoscută sub numele de scriitor-documentarist provenea din aceeași falsă optică a criticilor care limitau realismul la formularea artei ca „expresie” identică a vieții (idee prezentă de altfel în manifestele lui Champfleury), obligațiile de originalitate stilistică fiind trecute sub tăcere cîtă vreme personajele și situațiile puteau fi autentificate. Identificat cu Pascalopol, G. Călinescu ripostează: „Un autor total obiectiv, care adică ar culege numai date în realitatea obiectivă, fără a pune nici o picătură din

Origine

Cine sînteți voi oameni frați ai mei
Cuiburi de jale și de bucurie
Din același bronz de clopot am căzut
Cînd striga ca lumile să fie

Unul după altul ca o ploaie-n zori
Am picat ca soarele pe rouă
Și din toate cite-au fost pe-aici
S-a născut cu noi o lumc nouă

Prea mult era fragilă și prea eram fierbinți
Zvirliți aici din clopotul cel mare
De cum atîns-am huma s-a zvîntat
Și-a devenit planetă cîntătoare

Albinele din zumzetul slăvit
Au început s-amestece în miere
Iz auriu din raiuri rupt
Și lumina lină de la înviere

Fluturii de cum au auzit
Cîntăreți că umblă în lumină
Sfirtecat-au peșterile lor
Și-au sărit pe merii din grădină.

CORNELIU STURZU

Smerenie

Și-n ziua, inflorindu-se întii
În rochia zăpezii care cade,

universului cuvîntului ca analogon a lumii reale. Delimitînd două momente ce marchează abordarea problematicii realismului la o înaltă tensiune ideologică, anume anii 1964—1965 și etapa imediată lui 1971, Adriana Mițescu observă necesitatea „deschiderii” termenului: „În fiecare din aceste etape dezbaterile asupra realismului nu sînt rupte de problemele vitale ale creației, culturii și societății socialiste din momentul respectiv. Se vede așadar că realismul nu este un simplu concept estetic, el fiind implicat mobilului ideologic și de conștiință care determină creația artistică”. Adevărul simplu că, în ciuda unui vast spațiu de referință, realismul oferă posibilitatea multidimensionalității semnificațiilor, toate tentativele de definire suportînd corectări, este argumentat de noi studii. Demersul sincron și diacronic al Ioanei Crețulescu (*Mutațiile realismului*) se înscrie în șirul cercetărilor în scopul delimitării sistemului teoretic al literaturii realiste și totodată în scopul izolarilor trăsăturilor specifice ale realismului ca gen literar. Abordarea raportului dintre Orfeu și realitate presupune investigarea unui domeniu ce ascunde atîtea necunoscute și anume reprezentarea lirică a lumii. Realul ca materie intrată sub imperiul legilor poeziei, mai bine zis ceea ce determină realul să existe ca „substrat al graului”, constituie firul meditației lui Ștefan Aug. Doinaș din *Orfeu și tentația realului*.

Clarificarea mutațiilor semantice ale termenului, justificate de logica dialecticii, apare strîns legată de efervescența artei realiste, construită pe temelii teoretice mai vii și mai solide, corelație care trebuie privită nuanțat, ca expresie a unei experiențe majore. Noua treaptă dialectică pe care se află realul, element prim în emblema concepției artistice actuale, presupune inevitabil noi și noi sinteze. Caracterul proteic al conceptului de realism apare astfel ca atributul său invariabil.

Magda URSACHE

V. Mihăilescu CRAIU:

„Iarnă”

vechile balade
smerit, la căpătii

vechi pe geana gliei
ipe-n legământ
lițor și trist pământ
Cul pustiei

in somnu-ți înspre malul
părțind-o iar
ă brusc, de nenufar,
cind despică valul

Tăcite-ntre cuvinte

rdut în pilde și-n proverbe
rdut pe albe caldarimuri
vorbe și în verbe
rin nu știu ce țărîmuri

cum nu mai trece alta
cîmpuri, de iluzii,
în suflet cum cu dalta
a marmorei confuzii

din aer și din fapta
rinse în contururi
am numai cu șoapta
t mai fraged și de-apururi

sta de ivoriu
răi ca o pădure
e vîntul iluzoriu
venite să îndure.

ADIȚII

Împliniri contemporane

(continuare din pag. 1)

urarii ardeleni din trecut ca și cei din Țara Româ-
și din Moldova, și-au închinat deopotrivă viața știin-
ind cu credință nebiruită unitatea culturală și politică a
românilor. Alături de ilustrele figuri enciclopediste, de
și filologi ardeleni, în frunte cu Șincal și Cipariu, s-au
cu sirguință, și cercetătorii economiști care și-au adus
ția la luminarea poporului prin răspîndirea cunoștin-
onomice. Exista astfel, acum 140 de ani, o școală eco-
comercială a Capelei Românești din Brașov unde se
cunoștințe utile pentru organizarea și conducerea a-
r: calcul economic, etică comercială, aritmetica co-
ș.a.

vila lui Nichifor, cu cele 10 părți, întrunește cu priso-
erînțele unui manual de **conducere științifică** la nive-
ii.

problemele economice, sînt indisolubil legate cele mai
re chestiuni ale istoriei, ale relațiilor contemporane
ăcinile acestora se află, după cum se știe, în relațiile
ducție sociale. Marile tradiții culturale ale neamului
ateastă, cum se vede, prezența în domeniul științelor
ice a unor cărturari străluciți. Bălcescu și Kogălni-
Ion Ghica, N. Șuțu, Ion Ionescu de la Brad, Simion
u, Mihai Eminescu, Xenopol și Hașdeu, Gheorghe Ba-
onisie Pop Marțian și alții, sînt, în continuare, nume
manță în domeniul economic.

olae Suțu și Ion Ghica, de la Iași, au sincronizat, în
e publicate, probleme legate de viața economică con-
rincipatelor în concordanță cu concepțiile din eco-
politică dominantă a timpului.

tura economică era pusă la locul de onoare pe care îl
prin mesajul Domnitorului „Al. I. Cuza”, din 6—18.
, la deschiderea Adunării electivă: „Pe lângă o fa-
de litere, facultatea de științe, de drept, de medicină
greșit trebuincioase, dar starea de azi a României —
ie în mesaj — și viitorul ei, cer numădeict o facultate
te economice...”

na Mater lasiaensis a oferit înalta tribună științelor
ice. Iau naștere aci așezămintele de cultură economică.
r se dezvoltă și învățămîntul economic superior.
ia Academii de Inalte studii economice, una la Bucu-
alta la Cluj au fecundat o puternică gîndire economică.
uită de nume de savanți se alină în frontul științe-
onomice: N. Iorga, Șt. Zeletin, Virgil Madgearu. Gh.
C. Lacea, Dumitru Voina și alți mulți gînditori. Ei au
uit la progresul științei economice românești, asigu-
un binemeritat prestigiu național și internațional.
ăzi, sîntem martorii și protagoniștii unei revoluții ști-
și tehnice fără precedent, care aduce în prim plan
ne economice care nu pot fi rezolvate eficient decît de
ști.

gramul Partidului Comunist Român de făurire a so-
socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea Româ-
re comunism pune în fața comunistilor, spre rezolva-
cîini de o însemnătate deosebită. Carta ideologică,
ă economică, statulază că „în centrul activității eco-
va sta realizarea producției cu cheltuieli minime”.
, „**productivismul rațional**” este o lege a economiei
moderne: „cu cheltuieli minime să obținem rezultate
e economisind muncă socială”. Evident, prețul de cost
ui să reflecteze „cît mai fidel” cheltuieliile de produc-
ct necesare, pornindu-se de la faptul că **sporirea și efi-**
producției sînt factorul hotărîtor al creșterii avuției
le.

↑ n documentele partidului
nostru, problemei priv-
vind dezvoltarea conști-
inței socialiste i se a-
cordă o atenție deosebită.
Obiectivul fundamental al pro-
gramului ideologic este preo-
cuparea continuă pentru ridi-
carea conștiinței socialiste. A-
cest fapt este întru totul exp-
licabil, fiind expresia unei
cerințe pe care o ridică reali-
tatea, viața însăși. Țara noas-
tră se află într-o nouă etapă
a evoluției — făurirea societă-
ții socialiste multilateral dez-
voltate — cînd rolul conștiin-
ței capătă semnificații fără pre-
cedent în istorie. Principiile
socialismului și comunismului
— care au stat și stau la te-
melia înfăptuirii structurilor o-
biective în societate — se con-
stituie treptat, ca esențiale
principii ale muncii și vieții.
Este nevoie ca principiile co-
munismului — științifice și ge-
neroase — să vizeze însăși rea-
litatea umană, concretul ne-

TREPTELE conștiinței de sine

mijlocit al acestora: modul de
a fi al oamenilor ca reprezen-
tanți ai unei lumi noi.

Problema necesității creșterii
conștiinței socialiste, în ac-
tuală etapă, este deci un fe-
nomen inerent dezvoltării so-
cietății; este nu de conjunctu-
ră, ci de structură a noii so-
cietăți. Ne aflăm pe drumul
construcției socialiste — cum
s-a precizat încă la Plenara
C.C. al P.C.R. din noiembrie

V. CONDURACHIE:

„Portret”

Ridicarea continuă a productivității muncii sociale pe
baza ridicării nivelului de calificare a întregii populații, a
mecanizării, automatizării și cibernetizării tuturor proceselor
de producție și a activității economice, prin organizarea știin-
țifică a producției și a muncii, primește caracter de permanen-
ță în activitatea tehnico-economică la nivel micro și ma-
croindustrial.

Pe viitor — se precizează în Program, științele economice
și sociale trebuie să acționeze, la rîndul lor, într-o măsură
mult mai mare decît pînă acum, pentru studierea, cunoașterea
și înțelegerea legităților generale ale dezvoltării societății și
cu deosebire pentru aplicarea acestora la condițiile concrete
ale României.

Științelor economice și celor sociale le revine îndatorirea
„abordării într-un spirit de înaltă răspundere, de exigență și
combativitate, a problemelor complexe ale dezvoltării noastre
economico-sociale”.

Perfecționarea sistemului informațional economico-social,
introducerea sistemului de conducere cu mijloace de prelu-
crare automată a datelor, precum și probleme moderne inter-
resînd automatizarea gestiunilor, calcule previzionale, studii
de optimizare și analiză comparativă privind eficiența eco-
nomică, teoria deciziilor, marketing, doctrine economice mon-
diale moderne, sociologia și estetica industrială sînt situate pe
primul plan pentru a întregi conținutul învățămîntului eco-
nomic superior.

În cuvîntarea la încheierea lucrărilor Conferinței activu-
lui de partid și de stat din domeniile finanțelor, prețurilor
și retribuțiilor muncii (din 8 octombrie 1974) tovarășul Nicolae
Ceașescu a precizat că „trebuie să dăm învățămîntului eco-
nomic un caracter nou, legat în întregime de activitatea eco-
nomică a societății noastre”.

Un program serios de reciclare se cere a fi realizat pen-
tru absolvenții din învățămîntul economic, atît superior cît
și liceal. Împlinirile în cultura economiștilor au o semnifica-
ție majoră. Ne referim la înaltele exigențe pe plan național
dar mai ales în cîmpul activității internaționale, care devine
tot mai intensă. Să nu uităm că România socialistă întreține
relații economice cu peste 120 de țări de pe toate meridia-
nele lumii. Există înființate multe societăți mixte, se lărgește
continuu cooperarea noastră internațională, participăm la di-
vizivizarea internațională a muncii, la multiple schimburi mon-
diale. În acest context, problemele valutare, decontările in-
ternaționale și în general probleme de ordin economico-finan-
ciar solicită specialistul cult, stăpîn pe cunoștințe de specia-
litate la nivel mondial, și în același timp capabil să înțeleagă
și să aplice în mod creator politica marxist-leninistă a Parti-
dului Comunist Român. Nu poate lipsi deci din programul
economieștilor nici studiul limbilor moderne cu o circulație
mai mare.

Elaborarea deciziilor de mare randament — principalul
mijloc de execuție al conducerii impune un flux de date, de
informații — ascendent-descendent — care solicită folosirea
computerului. Om plus computer, economist plus calculator
este o dimensiune a culturii economice moderne. Computerul
poate stabili, în fracțiuni de secundă, că între o decizie bună
și una foarte bună, apar diferențe de ordinul milioaneilor.

Păstrez în minte o expresie pe cît de veche pe atît de ce-
lebră rămasă peste secole de la Euripide, care spunea că
„prevederea este adevărul curaj”. Prevederea în știință și
cultură, le considerăm semnele bărbăției și ale curajului.

Cu gîndul la înaintașii români care au ostenit în cîmpul
vast al sensibilului fenomen economic-financiar, cunoscînd,
în bună măsură, efortul și dragostea generației noastre —
pentru învățămîntul și cultura economică actuală, conside-
răm că frontul științific economic al țării va asigura capitalul
de idei, resurse de inteligență și creativitate, pentru asigu-
rarea dezvoltării societății noastre la nivelul cerințelor socia-
lismului multilateral dezvoltat și al comunismului.

1971 — în „etapa cînd proble-
ma relațiilor sociale, a relațiilor
dintre oameni, cînd afir-
marea principiilor noi în prac-
tică condiționează întreaga
dezvoltare socialistă a țării
noastre, viitorul comunist al
patriei”. Relațiile sociale sînt,
în orînduirea noastră, deopo-
trivă, raporturi între oameni
ca dependență materială — cum
este egalitatea tuturor față de
tipul de proprietate, care este
socialist în întreaga economie
— dar și raporturi ca depen-
dență spirituală între ei: rapo-
rturi comuniste de etică și
echitate, ca raporturi de con-
știință — pe planul subiectiv
al ființei, care înseamnă auto-
determinare în lumina conști-
inței de sine. Societatea socia-
listă reprezintă o nouă forma-
țiune economico-socială, precum
și un nou mod de viață în isto-
rie; în actuală etapă de dez-
voltare multilaterală, socia-
tea noastră, ca nou mod de
viață, este preocupată în chip
deosebit, cum este și firesc, de
calitatea vieții. De aceea este
firesc totodată, ca în actuală
etapă, în care societatea are în
atenție calitatea relațiilor socia-
le, a tuturor raporturilor in-
terumane, și rolul factorului
conștient să se accentueze tot
mai mult, să devină o pirghie
hotărîtoare în edificarea noii or-
rînduirii ca civilizație materia-
lă și spirituală superioară. Este
etapa cînd conștiința, factor de
ordin subiectiv, se impune cu
forța necesității obiective.
Acest fapt presupune noi exi-
gențe pentru conștiința însăși.
Și este nevoie să vorbim în a-
cest sens — dacă privim con-
știința nu la modul abstract ci
avem în vedere concretul con-
științei: ca un concret al muncii
și vieții — de calitatea con-
științei de sine.

Necesitatea creșterii conștiin-
ței socialiste este o condiție a
realizării personalității umane.
În documentele partidului nos-
tru se precizează că „socialis-
mul trebuie să fie societatea
totelei împliniri a personalității
umane...” Imperativul „tre-
buie să fie” — care în măsura
în care reprezintă o judecată de
valoare este necesar să însem-
ne și o judecată de existență
— se referă, deopotrivă, la so-
cietate și la individ. Acesta
implică, în mod necesar, o du-
blă semnificație. Astfel, apare
ca o datorie a societății, și ca
un drept al persoanei: drep-
tul de a trăi într-o societate
care să devină tot mai uma-
nă. Totodată, ca drept al per-
soanei devine, implicit, datorie
a persoanei; relațiile sociale —
care trebuie să devină tot mai

umane, sînt relații între indi-
vizi, astfel că perfecționarea
lor depinde, în mod concret,
nu numai de perfecționarea
structurilor obiective existen-
te, ci și de perfecționarea oa-
menilor înșiși.

Ceea ce se impune subliniat
pregnant este faptul că proble-
ma ridicării conștiinței este o
problemă practică. În domeniul
muncii de educație este ne-
voie de o preocupare tot
mai susținută pentru creș-
terea conștiinței, iar con-
cretul acestei creșteri înseamnă
convingeri comuniste. Adevă-
rate convingeri de muncă și
viață. Afirmate de om — în
diferite împrejurări, în ședin-
ță etc., dar și confirmate de
munca și viața sa. Există și aici
un criteriu al adevărului. Așa
cum în plan general, criteriul
adevărului este practica socia-
lă, la fel și în ce privește ca-
litatea convingerilor comuniste,
la nivelul fiecărui om în par-
te, există un criteriu al adevă-
rului de neconfundat: să fie
confirmate de munca și viața
sa. Omul este constructor al
socialismului și comunismului
în măsura în care se constru-
iește pe sine însuși ca autentic
comunist. Și este de o impor-
tanță hotărîtoare calitatea ace-
stei construcții.

Creșterea conștiinței socia-
le, obiectiv general al muncii
de educație, implică exigențele
conștiinței de sine. Treptele
conștiinței socialiste, vizînd ce-
rința creșterii ei, se cuceresc și
în măsura în care oamenii cu-
ceresc treptele conștiinței de si-
ne. Iar de data aceasta a cu-
cerii înseamnă a construi. Vic-
toriile socialismului trebuie să
fie și victorii ale transformării
de sine la nivelul fiecărui om
în parte. În acest plan, al con-
științei — care este și cel mai
dificil sector al construcției
noii lumi, fiecare cucerire este
de fapt, fie și metaforic vor-
bind, o victorie a omului asu-
pra lui însuși.

Am realizat și vom realiza
numeroase cuceriri revoluționa-
re. În acest context general al
edificării comuniste a societă-
ții, este necesar însă ca fiecare
din noi să cucerim **propria con-
știință** în lumina principiilor
comunismului.

În dezvoltarea și perfecționa-
rea ei, conștiința socialistă are
neapărat nevoie de aceste ge-
neroase cuceriri revoluționare.
Care sînt cuceriri autentice în
măsura în care, pentru fiecare
om, sînt de fapt o expresie a-
devărată a muncii și vieții sale.

Vasile CONSTANTINESCU

MIHAIL SABIN

Destinul poetului

Astăzi sînt altcineva mai profund mai bărbat
mai aproape de rotundul de vis al acestor inele
propria mea imagine apusă o sorb însetat
și-o trimit tot mai vie spre aceleași drapele.

Astăzi sînt altcineva mai bogat și mai pur
miine voi fi amintirea unui drum fără prihană
răspîdit ca un abur înalt în lumina din jur
care mă cere mă cheamă și apoi mă emană.

Astăzi sînt fericita-ntîlnire dintre miine și ieri
un poet matur slujind pînă la capăt de soartă
pe semenii săi care construiesc primăveri
și-și încrustează numele pe cea mai limpede poartă.

În primul rînd

În primul rînd iubirea pentru eternul astru
pe care pasul tandru îl știe și-l atinge
culorile-i de cîntec roș galben și albastru
sînt reflectarea însăși a luminii din meniage.

În primul rînd credința în soarta neîntreruptă
unind inima țării cu tîmplele zvicnînde
a celor ce notează într-un jurnal de luptă
că sensul fericirii numai de ei depinde.

În primul rînd curajul de-a ne roști sub soare
cu tot ce e al nostru cu tot ce ne rămîne
mult mai presus de timpul ființei muritoare
omagiu veșniciei cîmpiilor române.

În primul rînd speranța că ziua nu se curmă
că noaptea este numai o stare temporară
și-n trecerea prin lume lăsăm un gînd în urmă
gînd care se prefăce mereu în primăvară.

În primul rînd puterea de duh a dimineții
de-aici începe totul în holdele de piine
slăvit să fie astrul pe care-n zori poeții
il pregătesc să cînte în constelația miine.

„Ștefan cel Mare”

Mircea Drăgan are deja o anume experiență în filmul istoric, acest gen constituind, în creația lui, singura coordonată constantă. „Columna”, „Frații Jderi”, și acum „Ștefan cel Mare” dimensionează într-un chip special cartea de vizită a regizorului, deși filme ca „Lupeni '29”, „Goigota” și apoi „Explozia” îl chemau în alte direcții, ca să nu mai vorbim de derutanta seriei a „B.D.-urilor care a introdus, între spectatori și critici, o confuzie totală în privința adevăratei vocații a cineastului.

Fără a-l eticheta definitiv pe Mircea Drăgan ca regizor de film istoric (ne-ar putea contrazice imediat cu un film de actualitate), reținem faptul că lucrul la cele câteva pelicule de gen a urmat o linie ascendentă, nu așa zice de specializare continuă, ci doar de obținere a unei oarecare precizii, a unei degajări, care, dacă nu a ajuns la nivelul unei profesionalități competitive pe plan european, e cel puțin acceptabilă „acasă”.

★

Un film despre Ștefan cel Mare era de multă vreme așteptat și dorit. A fost însă nevoie de o ocazie ca să se pucească la realizarea lui: 500 de ani de la marea bătălie de la Vaslui. Și, cum era firesc, filmul tocmai despre această mare faptă a istoriei vorbește. Căptul scenic Mircea Drăgan lucrase anterior la „Frații Jderi”, așa că se afla deja în atmosferă, „trecuse” odată prin epocă, ceea ce i-a ușurat cumva lucrul.

Dacă am înțeles bine, scopul principal al filmului a fost să aducă în contemporaneitate un moment de mare afirmare a voinței acestui popor de a trăi liber și stăpîn în țara sa, un moment esențial, semnificativ, caracteristic al dorinței de pace și de bună înțelegere cu toată lumea a românilor, dar și al vitejiei lor legendare, al capacității de a se apăra eroic în ceasurile de grea încercare. Pe acest fundal, cineștii au urmărit să înscrie cu mindrie și emoție figura copleșitoare a lui Ștefan cel Mare. Ambele scopuri propuse au fost atinse cu multumitoare profesionalitate. Scenariștii au avut înscușința de a alege și a grupa, într-un relativ crescendo, momentele cheie (din ambele tabere), creînd tensiunea necesară pînă la marea înclăștare de la Podu-Înalt. Confruntarea este pregătită de ambele părți prin toate mijloacele: militare, diplomatice și chiar prin nelipsitele acțiuni de spionaj și trădări. Încă o dată — scenariștii au ales bine datele și faptele, dar ni s-a părut că nu le-au conferit o suficientă coeziune, o curgere firească din una în alta, așa fel încît să pară un moment disperate ale unei acțiuni, ci acțiunea însăși, exprimată unitar.

Rămîn, în orice caz, notabile momente ca primirea soliei turcești de către Ștefan, pregătirile sultanului pentru supunerea Moldovei, câteva scene ale bătăliei — mai ales epilogul ei. Ca regizor, Mircea Drăgan a fost foarte fidel scenariului astfel încît calitățile și carențele acestuia n-au fost nici diminuate, nici accentuate de regie. Principala calitate a lui Mircea Drăgan stă în faptul că a știut să pună în lumină figura impresionantă a Domnului Ștefan, fără a-l supradimensiona, fără a-l învecina cu mitul, ci păstrîndu-l într-o permanentă relație cu masele a căror emanație și conducător a fost. Ștefan e, în film, cum a fost și în realitate, simbolul dragostei de țară a maselor, simbolul dorinței de libertate, simbolul vitejiei. „Pentru tine, Doamne, mă duc pînă la capătul pămîntului!” zice Ionuț Jder și nimeni nu se îndoieste că prin „pentru tine” oșteanul vrea să spună „pentru Moldova”. Regizorul a păstrat și a făcut foarte bine, această relație în tot filmul său, astfel că subliniind fără rezerve marile calități ale voievodului, ne-a lăsat să înțelegem că ele nu sînt haruri divine, ci emanații ale marilor calități ale poporului. Și încă o calitate a filmului am găsit-o în faptul că reușește să pună în valoare idei și sentimente ale neamului nostru, idei și sentimente pe care noi cei de azi le simțim ale noastre și le afirmăm cu tărie. Prin aceasta filmul lui Mircea Drăgan își merită calificativul de contemporan.

Un merit real în reușita filmului, merit pe care ne grăbim să-l subliniem, îl are actorul Gheorghe Cozorici, interpretul rolului titular, mult schimbat în bine față de „Frații Jderi”. Domnul ne apare, în interpretarea sa, un om înțelept, mîndru cu măsură, foarte ferm în decizia, drept și aspru, iute la minie, dar ponderat în alegerea hotărîrii definitive. Că multe din aceste trăsături au fost doar sugerate și că altele au fost uitate nu trebuie să ne supere; filmul este monografia unui moment istoric restrîns și eroul este definit doar în contextul respectiv. Viața lui Ștefan cel Mare — cum sugera criticul D. I. Suchianu — poate oferi excelent material pentru filme viitoare.

Restul distribuției pune probleme dificile pe care Mircea Drăgan — i-am mai reproșat și altă dată — le rezolvă superficial. Folosește alături de actori buni (Gh. Dinică, Geo Barton, Florin Piersic, Sebastian Papaiani, Ștefan Velnicu), o seamă de semiprofesioniști sau chiar neprofesioniști care-i strică pur și simplu filmul. E de mirare cum un regizor cu atîtea lucrări la activ rămîne mereu corigent la capitolul „alegerea actorilor”.

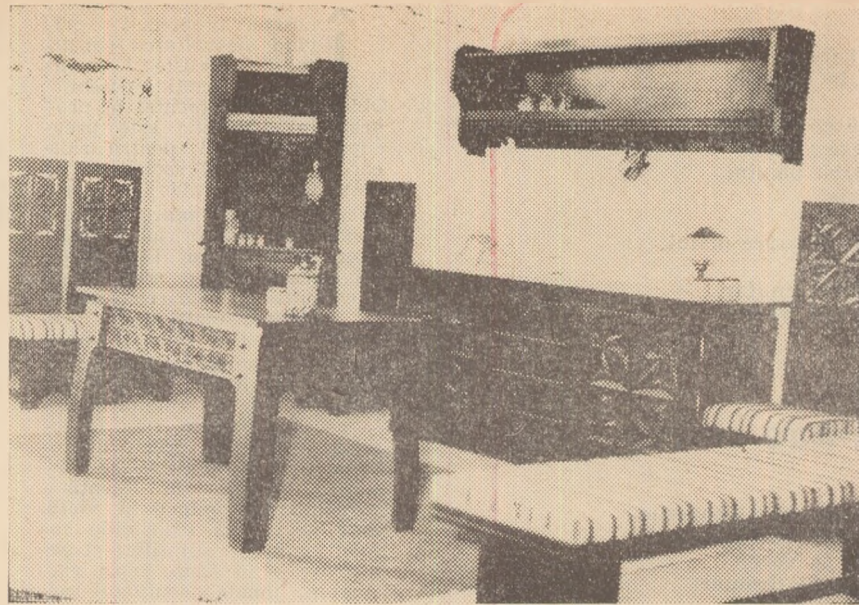
Ștefan OPREA

Design-ul este o creație de arhitectură „în mic”, deoarece ca și aceasta, este chemată să satisfacă ambele categorii ale cerințelor umane, în primul rînd cele materiale și apoi, o serie de cerințe spirituale, dintre care, cele estetice ocupă un loc important. Nu înseamnă că există două scopuri diferite, cel utilitar și cel estetic, ele conviețuind într-o unitate dialectică. S-ar putea crede că design-ul fiind într-o largă măsură „utilitar”, nu poate fi socotit o creație artistică, deoarece s-a împămîntenit ideea că formele artistice create de om nu sînt decît cele preluate din natură (sculptura, pictura, etc.). Or, design-ul este o creație a rațiunii și proiectarea acesteia în spațiu, o adevărată contratură în mijlocul naturii.

Arta poate fi complementară tehnicii sau invers, în orice caz, pentru cea mai neînsemnată lucrare, una din ele nu poate să lipsească, căci fiecare tehnică își are partea ei de artă și orice artă își are propria ei tehnică.

În arta populară de la noi există o „tradiție” în ce privește corelația artă-tehnică. Puternic caracter artistic găsim la interiorul casei țărănești, unde ansamblul este compus în funcție de anumite cerințe practice, statornicite de-a lungul timpului. Țăranul artizan și-a pus problema utilizării complete a spațiului, inventînd soluții constructive ingenioase, ajungînd uneori la rezolvări de-a dreptul moderne ca: patul suspendat, lavița cu spătar transformabil în pat, dulapul încadrat în perete, masa combinată cu lada de zestre ș.a.m.d.

Deci, la baza activității sale, se intrunesc trei atribute fundamentale: funcționalitate, rațiune constructivă și altitudine estetică — atribute de bază și în cadrul creației de design. După unii teoreticieni ar mai fi și un al patrulea criteriu, cel al economicității, care de fapt ar trebui considerat inclus în fiecare din celelalte trei. Economicitatea se realizează prin eliminarea cu discernămint și simț estetic a prisosului, opera de design nepierzîndu-și calitățile prin simplitate, care îi innobilează forma. Creatorii de design prelucrează tradiția populară, în funcție de noile necesități ale omului modern. Astăzi se studiază formele de minimă rezistență,

Sufagerie „Rustic moldovenesc”

Pledoarie pentru DESIGN

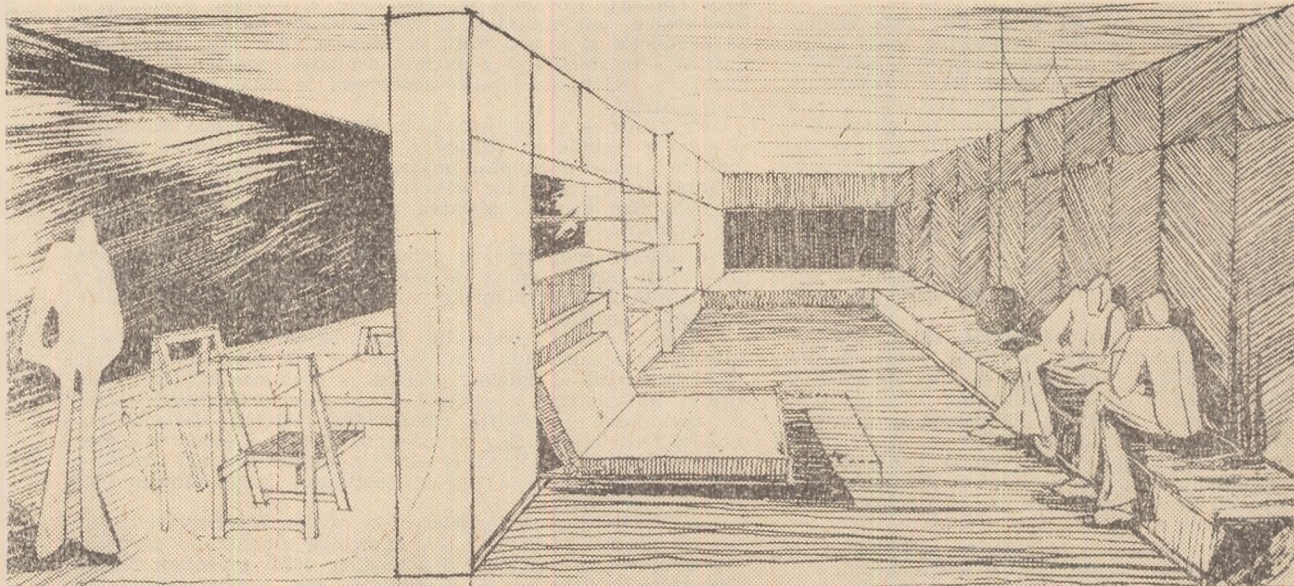
ajungîndu-se la o sintetizare de forme cu totul noi. Există o atitudine care aparține numai timpului prezent. Serierea formelor a dus la o nouă economie în întrebuințarea materialelor. În calculul esteticii moderne, noțiunea de timp s-a alterat, impunîndu-se noțiunea de viteză. Pe de altă parte, tehnica, în luptă cu materia, impulsionează creator arta care tinde mereu spre un ideal. Să-l cităm pe Le Corbusier: „Punctul de vedere tehnic nuse opune punctului de vedere spiritual; unul este materia primă, iar celălalt este făurorul operei. Unul nu trăiește fără celălalt”.

În ce privește locuința contemporană, asistăm la o adevărată revoluție funcțională, spațială, constructivă, tehnică și estetică, bazată esențialmente pe un nou cadru de viață cu un caracter și o decorație proprii. Viitorul interior al locuinței va apare

golit de mobilier, funcțiile acestuia fiind preluate de pereți interiori despărțitori, spațiul mărindu-se cu toată grosimea sporită a „peretilor-mobilă”. Acești pereți vor îngloba toate funcțiile mobilierului obișnuit, în așa fel încît manipularea elementelor componente (masă, pat, bar, etc.), să se facă cu ușurință. Bucătăria va fi total industrializată. Pentru funcțiuni ocazionale, vor fi așezate în cameră și obiecte ușor gonflabile. „Peretele -mobilă” despărțitor conține mobilierul fiecărei camere și elimină formula obișnuită a peretilor despărțitori fără nici o utilitate. În același timp crează o continuitate a spațiului, o elasticitate a lui în funcție de necesități.

În viitor, vor apărea tehnici mult mai eficiente, cu structuri elastice și materiale speciale, locuința va avea o întreținere automatizată, cu un echipament industrializat.

Gheorghe ANTON

Schiță de proiect — garnitură „Perete-mobilă”

Arta monumentală

Recent a apărut lucrarea de sinteză a lui Mircea Grozdea **Arta monumentală în România socialistă**, editată la „Meridiane”. Efortul de a contura istoria contemporană a valorilor artei plastice românești este susținut și meritoriu, fie chiar ca ipoteze în dezbatere. Cartea lui Mircea Grozdea și albumul cuprins în ea conțin trăsături definitive, o selecție operată în timp, nu numai prin opțiune subiectivă. Sînt citate, comentate și prezentate în reproduceri semnate certe ale maturității gândirii plastice. Arta românească a epocii actuale a pășit hotărît în etapa marilor sinteze, în care tradiția se regăsește sublimată elevat, după un șir de negații critic-creatoare, în forme siatuate sau ornamentale de prestigiu.

Dialectica universală a reflectării se verifică specific național în structura monumentalului, categoric obiectivă-re a sublimului acțiunilor revoluționare, întruchipare plastică a atitudinilor eroice, a capacității acestui popor de a depăși tragismul prin gesturi creatoare de nou, de orizont umanist deschis. Monumentele eroilor patriei, pie-

tre de hotar ale emancipării sociale și naționale, au fost concepute ca evocări figurative, semnate de Boris Caragea, Marius Bunescu, Zoe Băicoianu, Tene Ionescu, Ion Dămăceanu sau de Vida Gheza, Andrei Ostap, mergînd spre alegorie și simbolică a grupului compozițional. Repetarea unor variante ale monumentelor de la Moisei sau a celor de la Herculeane impresionează, în buna tradiție a tripticolui de la Tg. Jiu.

Memoria istoriei, conștiința de sine a ființei naționale, vibrează adînc în bronzul lui Ovidiu, semnat de Cornel Medrea sau în șirul de voievozi începînd cu Mircea cel Bătrîn, a lui Ion Jalea, Vlaicu Vodă, Mihai Viteazul, Ștefan cel Mare, semnat în bronzul unei rezonanțe de legendă, așa cum l-a înțeles și l-a desprins Iftimie Bărlăeanu din legendele populare ale Vasluiului. Sînt chipuri frumoase ale bărbaților acestui pămînt, Ion Creangă, Mihai Eminescu, Constantin Brăncuși, care i-au atras pe mulți și i-au inspirat în sculptură, pentru a excela în viziunea lui Ion Vlasiu, Dumitru Anghel, Ion Irimescu, Paul Vasilescu.

Capacitatea multiplă a sculpturii românești contemporane se evidențiază în măiestria cu care Cornel Medrea, Naum Correscu, Ion Jalea sau Ion Irimescu pot trece de la portret la compoziție, forță deosebită conținînd mesajul operelor evocatoare ale anului 1907 sau al luptei clasei muncitoare la Lupeni și Grivița. O asemenea pluralitate creatoare a demonstrat sculptorul Constantin Popovici, autor al statuii lui Bacovia în nota liric-existențială caracteristică poetului — și, în cu totul altă gamă constructivist-eroică lucrarea elogiînd energicienții de la Argeș. În

acest spirit de diversitate bine reliefată a genurilor și stilurilor cartea lui Mircea Grozdea încearcă să cuprindă paradigme ale picturii monumentale, un Sabin Bălașa acoperind bolțile sălii „pașilor pierduți” cu o compoziție cuadruplă dedicată „Tinereții” și purității sale de ideal, generozitate sensibilă și inteligentă. Sînt culori de mare frumusețe în scoarțele semnate de Mimi Podeanu, Florin Ciubotaru, Teodora Moisescu-Stendil și în dubla ipostază de ceramist și pictor monumentalist, autor de tapiserii de largă implicație umanistă a lui Ion Nicodim. Mari interioare sau forme asociate arhitecturii vin să innobileze spațiul construit semnificativ al cetăților omului de azi.

Ritmuri și euriții, armonie muzicală în spațiul industrial și urban, efecte psihologic-ergonomice realizează atît tapiserii, ornamentalității cit și sculptorii de talia lui Constantin Lucaci, autor al „dialogului undelor” în fața palatului Televiziunii Române sau al fîntînii cinetice cîntătoare de la Constanța, frumuseți care sugerează și impun o nouă arhitectură, umanizată armonios ca în paginile călinesciene despre arhitectul Ioanide.

Cartea se recomandă prin limbajul, competența și bunul gust al selecției, atît unui public larg cit și edililor, arhitecților proiectanți, constructorilor, sugerînd prin cunoașterea și aprofundarea de sens, soluționarea optimă a problemelor funcționale dar și educative, estetice dar și politice ale forului public și ale mediului social construit în ansamblu.

Radu NEGRU

Numele revistei STEAUA, evocându-ne firmamentul eminescian al valorilor românești, s-a înscris definitiv și biruitor în fruntul culturii și literaturii românești contemporane. Sărbătorirea unui pătrar de veac a acestei publicații clujene reprezintă, de aceea, o sărbătoare a întregii noastre literaturi și culturii de după război. De o sobră eleganță în rosturile ei, de o îndrăzneală responsabilă, STEAUA s-a impus prin seriozitatea preocupărilor și prin sprijinirea creației pusă în slujba înaltelor obiective ale literaturii socialiste angajate, căutând în această rosturile profunde și de durată, menite să afirme valori efective. Anii de început ai revistei STEAUA coincid cu epoca de cristalizare a noilor așezări: materiale și sufletești ale fărâii, ani ce au presupus aproape o nouă zidire, când s-a născut și literatura umanist-socialistă. Alături de alte pîrgii ale culturii, împreună cu alte publicații de valoare, STEAUA s-a distins de la început în această acțiune vastă și patriotică, contribuind prin tinută, prin talent, prin suflet decis și deschis și refuzând căderile facile, la citorirea noului. Consecvența acestei atitudini a condus la succese relevabile, dezvoltînd în contemporaneitate spiritul luminișt al lui M. Maiorescu și Șincai, universul etic și estetic continuat și afirmat de la Slavici și Cașbuc la Goga, Rebreanu, Blaga și Agribiceanu.

CRONICA, exprimînd prin năzuințele și prin atitudinile ei etosul moldav aflat în consubstanțialitate cu spiritul transilvan al limbii și al culturii — așa cum, între alții, avea să dovedească și Sadoveanu — participă la sărbătorirea revistei STEAUA cu frățescă și colegială dragoste, transmițînd atât foștilor cit și actualilor ei fâuritori și sprijinitori urări sincere, pentru ca flacăra ei aprinsă acum 25 de ani să nu se stingă niciodată.

Ruginoasa

Localitatea legată de rezonanța numelui lui Al. I. Cuza și-a ales Ziaua Unirii drept dată a unei frumoase manifestări devenită tradiție. „Ziaua Comunei”, sărbătorită recent, a favorizat o suită întreagă de acțiuni de natură să demonstreze că nivelul actual al satului românesc atinge impresionante cote valorice. Populația Ruginoasei, concepiind și participînd la momentele acestor zile, și-a dovedit venerația față de trecutul istoric care le-a dat faimă, după cum, cu aceeași aderență sufletească, au susținut dialogul cetățenesc intitulat „Fiii satului au cuvîntul”, pentru a-și sintetiza intențiile, în lumina planurilor de dezvoltare socialistă a comunei.

Și totuși cum „viața la țară”, formulă pitorească dar insuficient cunoscută în sensurile ei totale, se include tot mai evident ritmului și afirmației spirituale.

Copertii

O colecție de bibliofil: Globus. Cel puțin, prin reușita copertei generale, semnată de Ion State. Deși inegală sub raportul selecției prozei străine, cu rare apariții de excepție (după un debut superb cu François Mauriac), colecția editurii Univers stă sub semnul seriozității. Bibliofilul, spuneam, poate admira, cu fiecare număr, o nouă copertă frumoasă, la care concurează artiștii plastici de notorietate în acest gen, dar... toți din Filiala București. Poate că recenta expoziție ieșeană de la sala Dalles a atras atenția presti-

gioasei edituri asupra eventualității de a se recurge la serviciile altor filiale ale breslei lui messer Vasari. De riscat puțin, nu?

Leul lui Hemingway

Numărul 7 al „Secolului XX”, prin povestirea Leul lui Miss Mary, prilejuiește intrarea cititorului în laboratorul de creație al scriitorului. Lucrul care ni se pare cel mai important este prezența, printre frazele lapidare încărcate de rezonanță confesivă a unor note marginale ale autorului privind eventualele intervenții asupra textului. Un „de refăcut” acolo unde cititorul găsește că totul a fost spus admirabil, o însemnare ca „îmbunătățește titrul. Fă leul mai limpede și mai pregnant” îl confirmă încă o dată pe marele artizan, veșnic pretențios cu sine în țelul propus: respectarea adevărului artistic. Această priză ce se vrea pragmatică brutală, anti-telectualistă și, mai presus de orice, directă, ne reintroduce în universul dur al experienței limită în care personajele se configurează prin situația dată. Hemingway spune parcă în treacăt, bărbătește, lucruri esențiale despre viață și moarte, conform celebrei sale fraze că: „demonstrarea mișcării unui iceberg se datorează faptului că numai o optime a lui se află deasupra apei”. Regretăm publicarea fragmentară a textului.

De acord!

Referindu-se, într-un mini-articol, publicat în nr. 1 din 1975 al revistei „Cinema”, la factorii care pot da substanță relației dintre public și cinematografie — spre „a-i spori, de pildă, spectatorului capacitatea de discernere, a-i cultiva gustul, a-l atrage spre capodoperă” — Valentin Silvestru semnaleză regretabila însoțire a unora dintre acești posibili factori. Este cazul „faimoaselor înțîniri cu realizatorii, când cineva prezintă: „Nu vă mai spun cine e dînsul că-l cunoașteți” (Aplauze, risete, apropierea de microfon a persoanei: „Vă mulțumesc, sînt foarte emoționat, orășul dvs. e minunat, vă sîrăt pe toți, ciau!”); sau al „prezentărilor de cinci minute, citite leorbăit, într-un microfon defect, la cite o casă de cultură...”.

Avînd în vedere nedorita frecvență a fenomenelor vizate, precum și caracterul lor alarmant, prin apelul la formule rudimentare, dacă nu chiar parodice, subscriem la această incisivă observație, angajîndu-ne, totodată să intervenim, semnolînd și în coloanele revistei noastre eventualele repetări ale unor asemenea subculturale modalități. Pentru o cit mai grabnică eliminare a lor, în favoarea unora pe deplin corespunzătoare scopului urmărit.

De acord?

Ediții critice

De la un timp editurile noastre acordă o mai mare atenție ritmului de apariție al edițiilor critice din clasicul român. Avem deja primele volume din opera lui Budai-Deleanu, C. Negruzzi, N. Bălcescu și M. Kogălniceanu. De asemenea, ediția critică de Opere a lui Liviu Rebreanu a ajuns la volumul VI, iar cea a lui Vasile Alecsandri la volumul IV. Un eveniment editorial poate fi considerat și apariția ediției de Teatru (2 vol.) a lui G. M. Zamfirescu (Editor: Valeriu Răpeanu). Planul editorial al Editurii Minerva pe anul 1975 acordă edițiilor critice o importanță deosebită. Anul acesta vor apărea: Ion Budai-Deleanu: Opere vol. II, Ovid Densusșeanu, Opere II și III, Liviu Rebreanu: vol. VII și VIII. În cunoscuta și apreciată colecție Scriitori români se

vor tipări Opere (ediții complete) de G. Bacovia, Anton Holban: Opere, Vol. III, N. Filimon: Opere vol. I, Gib. Mihăescu: Opere I., H. P. Bengescu: Opere vol. II., I. Minulescu Opere, II, Ion Eliade Rădulescu: Opere, III, Ion Marin Sadoveanu: Scrieri, III, Ion Slavici: Opere VIII, Titu Maiorescu: Opere, vol. I C. D. Gherea: Opere, I., Al. Macedonski: Opere, VII, Camil Petrescu: Opere, II, Cezar Petrescu: Opere, vol. I, Ion Pilat: Opere, I—III, Duiliu Zamfirescu: Opere, V. Tudor Vianu: Opere, V, Ionel Teodorescu: Opere, VI. Este remarcabil efortul Editurii Minerva de a pune în circuitul actual opera celor mai reprezentativi scriitori români.

N. IRIMESCU

TELE... grame

Despre seriale în serie

Se pare că serialul — această mare descoperire a televiziunii — a fost adaptat cu atât entuziasm și de telespectatori încît fără seriale... nu se mai poate. Toate televiziunile caută să producă serii în toate domeniile, nu numai în cel al filmelor artistice. Televiziunea din sudul R. F. Germaniei, a inițiat un ciclu de emisiuni supratitlulat „ce-ar fi dacă”. Printre subiecte: „Ce-ar fi dacă Romeo și Julieta s-ar afla după 25 de ani de căsătorie?”, „Ce-ar fi dacă toți oamenii ar fi buni?”. Programul II al televiziunii franceze își propune realizarea unui magazin-serial „Vreau să fiu...”. Un copil (bineînțeles în fiecare emisiune altul) care dorește să devină medic, tehnician, pilot, geolog etc., va putea petrece o zi printre oamenii care reprezintă profesiunea aleasă. Anglia și Italia vor să colaboreze la realizarea unui serial socotit... periculos. Titlul este lămuritor: „Rădăcinile Mafiei”. Arhitectul olandez Hubert Paulsen a realizat după 25 de ani de cercetare a piramidei Kheops un film în care își prezintă noua sa teorie cu privire la existența în piramidă a încă unei încăperi ce-o presupune conținînd o comoară mult mai bogată decît cea din mormîntul lui Tutankhamon. Televiziunea lușlavă a terminat filmările pentru cel mai mare serial produs pînă acum: treizeci de episoade (peste o sută de actori în distribuție) consacrate acțiunilor pline de curaj ale unui grup de tineri comuniști în timpul luptei cu cotropitorii fasciști. La cererea telespectatorilor se continuă turnarea serialului „Un șerif la New York”.

Și v-am dat doar cîteva exemple din cele cîteva sute de premiere. Despre altele — altădată!

Alexandru STARK

TOP CRONICA - RTV. Iași nr. 5

— Secția română —

1. Copiii păcii (L. Tudan) — Roșu și Negru;
2. Atlantida II (E. Tunaru) — Experimental Quintet;
3. La noapte te voi răpi (M. Teicu) — Adrian Romcescu;
4. Cînd băieții ne privesc (M. Dragomir) — Angela Similea;
5. Cocorii (I. Stepan) — Pro Musica;
6. Ce frumos știi tu să minți (Fl. Delmar) — Ioana Negrioiu;
7. Plouă (D. Chebac) — Dan Chebac;
8. Sora mea cea mică (M. Constantinescu) — Mihai Constantinescu;
9. Copii ai vieții (A. Ordean) — Stereo;
10. Copaci-pălării omului ud (M. Florian) — Mircea Florian.

— Secția străină —

1. Only You — Ringo Starr;
2. Tell Me Why — Alvin Stardust;
3. Die Kinder Der Sonne — Nina & Mike;
4. Another Saturday Night — Cat Stevens;
5. Jo lenne, ha szerethel — Skorpio;
6. Clap For the Wolfman — Guess Who;
7. Love Hurt — Nazareth;
8. Ma I He's Making Eyes At Me — Lena Zavaroni;
9. Mr. Jack — I. Pooh;
10. Beach Baby — First Class.

Profil: N. DAVIDESCU (I)

(Continuare din pag 2)

clic (printre puținele de acest gen în literatura noastră duse la capăt), e găsită. Tulburătorul Memento mori al lui Eminescu n-a fost definitivat. Conceput în șase volume, Iudeca, Helada, Roma, Evul Mediu, Renașterea și Tara Românească, ciclul Cîntecul omului „răspunde deopotrivă — după precizarea autorului — firii mele vagabonde, atît în timp, cît și în spațiu, de o parte, iar de altă parte, felului meu de a vedea lucrurile în vaste construcții ingineresti și de a mă mișca pe planuri arhitecturale (...). Am visat acest poem construit ca o catedrală gotică, în care armonia masivă a arhitecturii, alcătuită din bolți uriașe, din coloane de sprijin și din „fleche”, înaripată sub formă de săgeată spre cer, să se înrolească armonios cu fantezia de arabesc a detaliilor care împodobesc pe fiecare în parte din masele construcției...”. (Mărturisiri literare, în R.F.R., 1942, nr. 10). Ce a realizat însă din temeraru proiect?

file de arhivă

1918: Societatea „George Enescu” la Iași

O fotografie, aflată astăzi, în original, la Muzeul George Enescu din București, ne reamintește un însemnat act de cultură românească petrecut la Iași, acum mai bine de o jumătate de veac; în luna octombrie 1918, cînd s-a constituit formația muzicală căreia i s-a dat numele „Societatea Simfonică George Enescu”. Inițiativa au avut-o trei admiratori, din vremea aceea, ai lui Enescu: violonistul și compozitorul Mircea Bîrsan, avocatul Traian Ionașcu și magistratul Romeo Drăghici. Toți trei trăiesc în prezent în București. Cel mai în vîrstă dintre ei — Romeo Drăghici — 84 ani — este directorul Muzeului George Enescu.

În fotografia (pe care Enescu a scris: „Lui Romeo Drăghici, amic devotat Societății noastre — 1918”), se văd: în mijloc (X) George Enescu, avînd în spate pe Romeo Drăghici, iar în dreapta pe Mircea Bîrsan, la dreapta căruia se află Traian Ionașcu.

În 1918 George Enescu avea numai 27 de ani, dar celebritatea sa mondială justifica deplin inițiativa constituirii unei societăți care să-i poarte numele. Primul concert al societății a fost dat la 15 noiembrie 1918, în sala Teatrului Național din Iași, pusă la dispoziție de Mihail Sadoveanu, pe atunci director al acestei instituții. Bilanțul primului an de activitate al Societății Simfonice George Enescu: douăzeci și unu de concerte, dintre care opt au fost dirijate de Mircea Bîrsan, șapte de Antonin Ciolan, trei de George Enescu, două de Mihail Jora și unu de A. Zira.

La constituire, cei 33 de membri fondatori ai societății au ales ca președinte de onoare pe George Enescu, iar ca director muzical pe Mircea Bîrsan. Orchestra a fost formată, inițial, din 62 de instrumentiști.

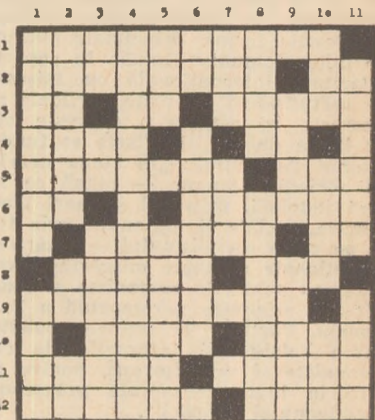
ION MUNTEANU

NOCTURNE

ORIZONTAL: 1. A scris „La unu din noapte”; 2. Anna, stihuitoarea poemului „Seara” — Sfirșit de seară... luminos! 3. La culcare!... — ... și la sculare! — Compozitorul ariei „Dormi, noapte bună” (1941); 4. Ora I! — Unu și unu I! 5. Romanticul cu „Imnuri închinete nopții” (1772—1801) — Ochi nocturn marin; 6. Cazne! — Autorul volumului „Înainte de cîntatul cocoșului” (1948); 7. Cunoscut prin „Nopti infrigurate” — Ten I! 8. Invelitoare — Marcă radio; 9. Te adorm; 10. Fără excepție — Își trăiesc viața în noapte; 11. Falsatori — Fără a fi ceas, urmează „lunga timpului cărare”!; 12. Sau aprins „Ca din senin, în martie, într-o noapte” — Înainte nopții (pop).

VERTICAL: 1. Pașoptistul cu „Nopturnele” — Cu noaptea-n cap; 2. Fluviu al nopții eterne — Reflexiv — Teo I! 3. Încep umbrele! Cavă I — Marele regizor expresionist al piesei „Azilul de noapte”; 4. A făcut un „Zbor de noapte” după Saint-Exupery; 5. Parțial letargic I — Amintește bezna primară; 6. Lulu Orescu, compozitoarea melodiei „Somn ușor, noapte bună” — A compus în 1937 o „Nocturnă pentru pian”; 7. Trage și-un pul de somn — Dat pe git; 8. Riu asiatic —

După „Marșul către stea” a scos „Armele nopții”; 9. Lucrări ca „Noaptea Sfîntului Gheorghe” de T. Flandor — T.M. Jiboteanu i-a dedicat poezia „Ce triste-n nopțile de iarnă”; 10. În tîiul serii I — Noaptea în care „toată lumea e a mea” — Inima Cabiriei J!; 11. Sine qua non-ul seratei — Căuta un „angel radios” într-o noapte furtunoasă. Dicționar: Rca, Ialu.

VIOREL VILCEANU

SPORT

VIAȚĂ DE SUPORTER...

Adrian Făuneșcu zice — dar cine-l poate crede?! — că arbitrii s-ar purta așa și pe dincolo cu echipele care au munte și mare. Eu zic că nu-i adevărat. Uite, Iașul de pildă: n-are munte, n-are mare. Nu-i decît Bahluiul și Repede. Ce arbitru se coboară pînă acolo să facă plajă pe taluzul Bahluiului, ce arbitru se... (aprețea să schieze la Repede. Și totuși pe noi nu ne fură arbitrii decît în 50 la sută din cazuri. Nu, categoric, A. P. n-are dreptate. Uite, nici Bucureștii n-are munte, n-are mare. Și totuși arbitrii nu pîrtinesc echipele bucureștene decît în 50 la sută din cazuri. Maximum. Noi nu putem oferi decît cel mult „Purcica” antireumatică. Nutrim speranța că în retur colegiul ne va repartiza arbitrii reumatici. Ar fi o soluție să săpăm de retrogradare. Or mai fi și altele dar subsemnatul nu le întrevede deocamdată; da, chestie de perspicacitate, dacă n-am, n-am. Mă gîndeam deunăzi la portarul Ion Vasile care aruncase o constelație de zîmbete pe bolta fotbalului ieșean. A fost o bucurie scurtă, căci omul a schimbat repede plaja Bahluiului cu cea de la Dunăre. E altceva.

Iată cum, în lipsa competiției, ajung — om serios — să birfești pe toată lumea, și să cauți poante contra arbitrilor și fotbalistilor. A fotbalistilor care în acest timp duc o viață minunată prin diferite stațiuni de iarnă, ni se arată, în chip de vedete, pe micul ecran, promițîndu-ne marea cu sarea pentru retur. Dar parcă noi îi credem. Nu ne-au promis de-atîtea ori... din aceleași minunate stațiuni de iarnă unde se joacă mingea, frumos și blind.

Mai bine să ne întorcem fața către handbal, că bucuriile de acolo ne vin. Frumos i-au pus la colț campionii noștri pe cehi. Prieteni, prieteni, dar brînză-i cu bani și handbalul se joacă pe goluri; așa că băieții au dat goluri cît a încapea; să fie și pentru meciul retur. Jocul ăsta îl știm bine. Aici sîntem și noi cineva. Și fiindcă a venit vorba... La mondialele universitare desfășurate deunăzi, galeria de la Iași — vestită și prețuită pentru inteligența și dinamismul, pentru vigoarea și atașamentul ei, a contribuit, ca și

în alte cazuri, la victoria handbaliștilor noștri. Înmoșii suporteri care compun această galerie au fost felicitați, laudați în presă etc. Cineva dintre organizatori i-a invitat la București, la finale, nu pentru că acolo n-ar exista galerie, ci pentru că grupul acesta de suporteri entuziaști are o notă de originalitate, de entuziasm și — să nu vă pară ciudat — de eleganță în felul de a se manifesta.

Invitați deci la București la finala mondială de handbal universitar, componenții grupului s-au dus. Cei aflați în producție au făcut recuperări etc., așa că să fie totul în regulă. Acolo au spus ce și cum și de ce au venit. Li s-au promis locuri în sală (contra cost, firește), dar au rămas doar cu promisiunea. Tot ce au putut face a fost să-și desfășoare în fața ușilor închise, una din lozincile cu care veniseră: „Iașul vă urează succes!”. După care au fost... măturați din fața sălii sporturilor de echipele de ordine. Deranjau. Ei care, la Iași, avuseseră o așa de frumoasă, de entuziasă și de necesară comportare în favoarea echipei naționale. Nu-i nimic, băieți; socotiți-vă și voi niște neînțeleși și consolați-vă cu ideea că altădată or să vă caute! Ce vreți? Viață de supporter!

INTERIM

În slujba unității

„Vom face totul pentru a contribui la triunful politicii de pace și colaborare internațională, la crearea unei lumi mai bune și mai drepte, a noii ordini economice și politice internaționale. Sistem ferm hotărâți să milităm neabătut pentru întărirea unității și solidarității forțelor progresiste și antiimperialiste de pretutindeni, să concludăm strins cu toate popoarele, cu toți aceia care sînt pătrunși de răspunderea față de propriul popor, față de cauza civilizației omenestii și doresc pacea și colaborarea internațională”.

NICOLAE CEAUȘESCU

Politica internațională promovată consecvent, caracterizată prin principialitate și deplină concordantă cu aspirațiile de pace, libertate și progres ale popoarelor, a adus Partidului Comunist Român și poporului nostru nenumărați prieteni. Este una din trăsăturile caracteristice cele mai semnificative ale Congresului al XI-lea faptul că a prilejuit o vie reflectare a relațiilor deosebit de ample și de diverse ale P.C.R. pe arena mondială, a multitudinii legăturilor internaționale pe care le întreține, a trăinicieii cu care este ancorat partidul în rindul forțelor progresiste ale contemporaneității. După cum s-a arătat, la Congres au participat nu mai puțin de 139 de delegații și reprezentanți ai unor partide și organizații politice din 104 țări; acestora li s-au adăugat totodată numeroase alte partide care nu au putut participa direct — fie datorită faptului că unele din ele au adoptat, mai demult, hotărârea de principiu de a nu trimite delegații la congresele altor partide, fie că s-au văzut în imposibilitatea practică din cauza evenimentelor din țările respective — dar au ținut totuși să fie într-un fel prezente, trimițând Congresului călduroase mesaje de salut. Toate acestea au alcătuit un tablou viu care, încununînd activitatea practică atît de bogată a acestor ani pentru dezvoltarea largă a contactelor și relațiilor de solidaritate internațională ale partidului, a materializat pozițiile de principiu cuprinse în Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în celelalte documente ale Congresului.

Trebuie relevat faptul că partidul nostru întreține în prezent relații cu 89 de partide comuniste și muncitorești și a avut în ultimii cinci ani aproape 600 de întâlniri bilaterale pentru schimb de păreri și experiență, la diferite niveluri, dintre care peste 200 ce asemenea acțiuni cu partide frățești din țările socialiste. P.C.R. a acționat și acționează consecvent pentru întărirea acțiunii și solidarității mișcării comuniste internaționale, pentru promovarea unor relații de unitate de tip nou, întemeiate pe principiile autonomiei, egalității, neamestecului în treburile interne, a dreptului fiecărui partid de a-și elabora de sine stătător linia politică generală, tactica și strategia, metodele și formele de activitate, aplicînd în mod creator învățătura marxist-leninistă la condițiile sale specifice. Considerînd discuțiile tovarășești de la partid la partid, de la conducere la conducere, drept calea cea mai corespunzătoare în condițiile existenței unor deosebiri de vederi, inerente diversității de situații în care acționează partidele comuniste, partidul nostru își reafirmă poziția care, prin documentele elaborate de Congres, dobîndește un caracter programatic, de a nu participa sub nici o formă la condamnarea sau blamarea altor partide. Acestea sînt coordonatele în care înțelege partidul nostru să lărgească și în viitor colaborarea și solidaritatea internațională cu partidele frățești, atît în relațiile bilaterale, cît și în cadrul întâlnirilor multilaterale — inclusiv la conferința partidelor comuniste și muncitorești din Europa — întâlniri menite să ofere cadrul unor consultări care să pună în valoare întregul potențial de gândire și experiență al partidelor, să se desfășoare sub auspiciile unității și să ducă la promovarea unei solidarități autentice a întregii mișcări comuniste.

O continuă și neslăbită dezvoltare au înregistrat relațiile de colaborare ale P.C.R. cu partidele socialiste și social-democrate; întreținem astăzi legături cu 27 partide socialiste. Dezvoltăm, de asemenea, colaborarea largă cu 63 partide de guvernământ și alte partide democratice din țările în curs de dezvoltare prietene, cu alte partide revoluționare și democratice. Totodată Partidul Comunist Român întreține relații de colaborare cu 11 mișcări de eliberare națională. La acestea trebuie adăugate contactele largi dintre organizațiile sindicale, de tineret, de femei și alte organizații de masă și obștești din țara noastră și organizațiile similare din alte state.

Analizînd științific mutațiile survenite în lumea contemporană, Partidul Comunist Român este hotărît să dezvolte continuu relațiile cu partidele comuniste și muncitorești, cu partidele socialiste, social-democrate, cu partidele de guvernământ din țările care au pășit pe calea dezvoltării independente, cu mișcările de eliberare națională, cu partidele democratice, cu toate forțele antiimperialiste.

Poziția fermă, principială promovată neabătut de Partidul Comunist Român în raporturile sale de solidaritate internațională cu mișcarea revoluționară de pretutindeni, cu toate partidele comuniste și muncitorești, își găsește o expresie, strategică, înscrisă cu litere de aur, în Carta sa fundamentală — Programul partidului: „În etapa următoare a dezvoltării societății umane — etapă ce se va caracteriza, fără îndoială, prin noi și mari transformări revoluționare, sociale și naționale, prin trecerea a noi stări pe calea socialismului — întărirea solidarității internaționale cu toate mișcările revoluționare progresiste, cu partidele comuniste și muncitorești va constitui o orientare permanentă a Partidului Comunist Român. Partidul va acționa neabătut pentru dezvoltarea colaborării internaționale cu toate partidele comuniste și muncitorești, pentru întărirea solidarității în lupta consacrată progresului social, cauzei socialismului și păcii”.

RADU SIMIONESCU

asociere din ce în ce mai frecventă în ultimul timp, deoarece este cît se poate de cunoscut faptul că psihanaliza, îmbogățită de cercetările moderne, a încetat de multă vreme să mai fie o specialitate îngustă și atacabilă din multe puncte de vedere devenind un curent de idei, infiltrîndu-se treptat în cele mai diverse domenii ale culturii: literatură, critică, lingvistică, muzică, arte plastice, filozofie, antropologie, etc. Ca urmare, prefixul „psih” s-a alăturat unui număr considerabil de denumiri științifice mai vechi. Acest lucru a atras după sine necesitatea unei explicări a fenomenului, în lucrări cu caracter sintetic care să ordoneze multitudinea de tendințe după criterii științifice, dînd o imagine cît mai clară a stadiului cercetării la un moment dat într-un anumit domeniu. În acest sens s-ar putea cita, la noi lucrarea lui Victor Săhleanu și I. Popescu-Sibiu, **Introducere critică în psihanaliză** (Ed. Dacia, 1972) sau în planul criticii, volumul **Analiză și interpretare** (Ed. Științifică, 1972) cuprinzînd și un capitol consacrat criticii psihanalitice.

Se știe că psihanaliza a avut în Franța un puternic răsunet nu numai pe tărîmul criticii dar mai ales în literatură, de la André Breton, Gide, Roger Martin du Gard, pînă la Que-neau, Pierre-Jean Jouve, Henri Michaux, Pierre Emmanuel, fiind chiar anticipată de un poet ca Nerval. În planul criticii, influența psihanalizei se manifestă mai difuz, cu mai puțin contur, autorii imprumutînd în mod destul de dezorganizat cîte o idee care pare a se potrivi propriului sistem critic, sau doar simple detalii de terminologie. De aceea, foarte multe lucrări ar putea fi, printro latură sau alta, sub un aspect sau altul, raliat orientării psihanalitice. Din acest punct de vedere cît se poate de binevenită a fost lucrarea Annei Clancier (Ed. Privat, 1973) care realizează un tablou complex, deși nu exhaustiv al criticii contemporane franceze de orientare psihanalitică, precum și al diferitelor moduri de relații pe care critica literară le-a stabilit cu psihanaliza și utilizarea pe care i-au dat-o. Autoarea își propune, printro bilanț al acestei influențe, să delimiteze principalele curente, deci să pună oarecare ordine în această profuziune de lucrări grupîndu-le în funcție de existența unor trăsături comune și de poziția autorilor.

Influența psihanalizei, sub toate formele pe care le-a luat în evoluția ei, asupra literaturii și criticii este acum un fapt recunoscut, iar critica psihanalitică o realitate, deși aceasta pare să asociez „două domenii de cercetare perfect distincte, perfect separabile”. Anne Clancier încearcă să definească tocmai acest plan de interferență a psihanalizei și criticii în perimetrul francez. Aproximarea lor se bazează pe existența unor elemente comune ca și a unor procedee de investigație asemănătoare. Psihanaliza operează o lărgire a ideii de simbol, prezent atît în vise cît și în literatură și avînd sursa în inconștient. Atît imaginea literară cît și visul se caracteri-

PSIHANALIZĂ și critică literară franceză

zează prin plurivocitatea sensurilor, din care cel puțin două sînt evidente: cel manifest și cel latent. Metoda psihanalitică de interpretare a visului este, ca și analiza de text, un comentariu al imaginilor. Relația indestructibilă imagine-cuvînt face ca expresia verbală, limbajul, să fie un alt punct de întîlnire al lor. Reliefaarea acestor procese comune ale activității psihice imaginative și ale faptelor literare a antrenat transformări profunde în planul criticii care a putut valorifica aportul psihanalizei, departajîndu-se față de critica tradițională. Astfel, în timp ce scopul acesteia din urmă era să explice ceea ce autorul sau opera „voiau să spună”, noua critică are drept prim obiectiv să „reinveteze înțelegerea” ceea ce îi imprimă un dinamism nou care îi permite să sesizeze fără încetare caracterul deschis al operei.

Anne Clancier urmărește în lucrarea sa să dea o imagine cît mai clară a modului în care acest aport al psihanalizei s-a concretizat în critica literară franceză de la începutul secolului pînă astăzi. Partea cea mai utilă a cărții este trecerea în revistă a fenomenului critic din 1929 pînă la Charles Mauron, lucrarea devenind un fel de dicționar, în care secțiunile consacrate fiecărui autor ar putea fi citite separat. Problema relației psihanaliză-critică literară poate fi privită din punctul de vedere al psihanalizilor care în lucrările lor ating și probleme ale artei, esteticii și criticii sau ale criticilor care se servesc de datele oferite de psihanaliză.

Primele lucrări dintre 1929—1940, aparțin lui Charles Baudouin, René Laforgue, Marie Bonaparte, cei care, în Franța, au încercat să aplice descoperirile psihanalizei la problemele artei și literaturii. Insuși Charles Mauron întemeietorul psihocriticii, în lucrarea sa **De la metaforele obsedante la mitul personal**, îi recunoaște ca importanți precursori. Ei sînt de fapt promotorii „metodelor biografice” care nu este același lucru cu critica literară care se servește de psihanaliză. Lucrările apărute după 1950 dovedesc faptul că în această perioadă influența psihanalizei se manifestă în două direcții: asupra esteticii și asupra criticii literare. Studiul relației estetice-psihanaliză se organizează în jurul ciforva

probleme esențiale: visul, fantasma, relația de obiect, teoria psihanalitică a gândirii etc. Cea de-a doua direcție este ilustrată printr-un mare număr de exemple printre care un loc particular îl ocupă Janine Chasseguet-Smirgel care marchează o cotitură în evoluția criticii psihanalitice prin opoziția față de metoda biografică pe care o înlocuiește cu o analiză a conținutului inconștient al operei integrat în analiza scriiturii și a formei căci, susține autoarea: „se pare că opera de artă poate fi analizată în sine independent de datele biografice ale autorului” și această idee se află la baza celor mai pertinente cercetări critice actuale. Tot în această perioadă Francis Pasche pare a anticipa teoria lui Charles Mauron despre mitul personal, într-un studiu intitulat **Simbolul personal**.

O altă problemă importantă ar fi cea a definirii raportului dintre psihanaliză și marile curente ale gândirii și criticii contemporane: existențialismul, sistemul bachelardian, tematismul, structuralismul, critica psihologică și cu această ocazie se citează o întreagă pleiadă de personalități proeminente: Sartre, Dubrovski, G. Poulet, J. P. Richard, J. Starobinski, J.P. Weber, Barthes, Genette, Raymond Jean etc. Un loc privilegiat ocupă Gaston Bachelard, epistemolog și fenomenolog al imaginii. Sistemul său de **micro-critică** este o critică a imaginilor și nu a operelor constituite. Prin originalitatea gândirii sale, Bachelard aduce o contribuție fundamentală pentru evoluția ulterioară a criticii în special a curentului tematic. Poziția sa față de psihanaliză este particulară: este cel care s-a apropiat cel mai mult de ea pentru a se îndepărta apoi; este apoi cel care a studiat cel mai mult raportul imaginilor poetice cu inconștientul, subliniind acțiunea novatoare a limbajului.

Cimentarea definitivă a raportului psihanaliză-critică literară e realizată prin lucrările lui Charles Mauron. După apariția cărții sale: **De la metaforele obsedante la mitul personal** se poate vorbi de **psihocritică** în sensul de orientare critică avînd un obiect și o metodă de cercetare bine definite. Psihocritica și-a cîștigat un loc bine meritat alături de celelalte direcții ale criticii actuale. Aplicarea metodei psihocritice a condus la rezultate remarcabile pe tărîmul științei literaturii, proiectînd o lumină nouă asupra autorilor și operelor care au format obiectul acestui tip de investigație, iar noțiunea de „mit personal” s-a impus ca operatorie.

Și totuși vom fi de acord — împreună cu Ioana Crețulescu — că psihanaliza e discutabilă multilateral, în însăși tendința ei de a trece dincolo de opera literară spre dedesubturi individuale sau colective ale autorilor și nu rareori e stranie în combinațiile ei recente.

MARINA IONESCU

*) Ioana Crețulescu, **Critica psihanalitică în „Analiză și interpretare”**, Ed. Științifică, 1972.

mozaic

DISTRUGEREA TUMORILOR CANCEROASE

Dr. Robert Rand, neurochirurg la UCLA folosește un electromagnet cu o putere de aproape patru ori mai mare decît cei mai buni magneti alternativi obișnuți în scopul distrugerii tumorilor canceroase, fără a folosi rezeții chirurgicale și, bineînțeles, fără nici o sîngerare. Prin acest procedeu se urmărește întreruperea alimentării cu sînge a tumorilor, care mor atunci cînd nu se mai pot hrăni și nu mai elimină reziduurile proprii. Mecanismul acestei ingenioase „operații” este următorul: se injectează silicium lichid, care conține granule fine de fier, într-un vas de sînge din imediata apropiere a tumorii, după care se poartă electromagnetul plasat strategic în dreptul vasului respectiv, pentru atragerea granulelor de fier și fixarea lor în tumoră. Aceste granule fieroase provoacă „înghețarea” siliciumului viscos care nu mai poate pătrunde în circuitul sanguin unde ar putea provoca o ocluzie. În felul acesta, siliciumul solidificat va rămîne în tumoră pacientului pentru toată viața, tumoră, avînd vasele blocate, se va albi și va muri. Această tehnică se poate aplica cu succes numai pentru tumorile alimentate de un sistem capilar ușor de izolat.

PATURI DE APĂ

Specialiștii în medicina reabilitativă au descoperit că pacienții „de termen lung” cu unele boli care ținutesc bolnavul la pat, pot evita scarurile „de pat” (ulcerări decubitative) prin folosirea unei versiuni simple a saltelelor de aer, umplute cu apă caldă. Această metodă a fost folosită cu succes pe 500 pacienți, într-o perioadă de trei ani, fără ca vreunul dintre ei să dezvolte astfel de ulcerări — una dintre cele mai severe complicații pentru cei care nu se pot mișca. În plus, vindecarea a fost mai rapidă pentru cei care suferau deja de astfel de ulcerări. Între alte avantaje ale folosirii acestor saltele se numără confortul bolnavului, repararea și curățirea ușoară, precum și folosirea lor în perioadele de convalescență la domiciliu.

RINICHIUL — O PIESĂ OARECARE

Colegiul american de chirurgie a relatat de curînd efectuarea a două operații de scoatere a rinichiului din corpul omenesc și reafacerea lui la același bolnav, după o prealabilă reparație. Spre deosebire de transplant, în această tehnică este îndepărtat pericolul respingerii țesutului care nu mai este „străin”. Operațiile au fost efectuate pe un pacient de 31 ani, internat cu sînge în urină și o pacientă de 21 ani cu un istoric de cinci ani de hipertensiune acută. La fiecare caz rinichiul a fost scos și așezat într-o baie salină înghețată, permi-

țînd chirurgului o perioadă de șase-opt ore de „reparații” meticuloase ale vaselor sanguine, fără a deranja funcțiunile organului. Procedul mai permite alte corectări ale rinichiului, cum ar fi, de exemplu, îndepărtarea sau examinarea atentă a unor tumori canceroase.

CÎND ÎNCEPE OBEZITATEA ?

De la cea mai fragedă vîrstă. Recentul Congres de Nutriție de la Mexico-City a demonstrat că cei mai mulți dintre sugarii hrăniți „cu sticlă”, deci cu alt lapte decît cel al mamei, devin puternic susceptibili obezității multilaterale, celulele de grăsime dezvoltîndu-se în copilărie și rămînd alerte pentru tot restul vieții. Unii specialiști afirmă că această stare este complicată și în cazul hrînirii sugarilor și copiilor mici cu alte formule alimentare. Acest fapt se datorează diferenței semnificative în ceea ce privește grăsimile din laptele uman față de laptele de vacă sau alte formule alimentare. Grăsimile din laptele uman sînt mai ușor absorbite decît cele din laptele de vacă, iar celelalte alimente au un procentaj destul de scăzut de grăsimi organice, necesare unei dezvoltări corespunzătoare. Pe de altă parte, laptele conține colesterol iar alte alimente nu, colesterolul fiind necesar pentru producerea sistemelor de enzime care, mai tirziu, pot fi responsabile de lipsa sau secreția de colesterol, ambele reprezentînd grave tulburări ale organismului adult.

FEBRA ȘI CAFEINA

Celor atinși de febră, răceală, guturai sau gripă li se prescrie de regulă aspirină și ceaiuri. Farmacologii britanici nu sînt de acord cu această clasică prescripție medicală. Ei au demonstrat că, dacă aspirina reduce într-adevăr temperatura, cafeina — un stimulent prezent în ceai, cafea sau băuturi pe bază de cola — nu face altceva decît să re-mărească temperatura ridicată a bolnavilor. Astfel cele două substanțe tind să-și anihileze reciproc efectele. Experimentele (inițial pe animale, apoi pe voluntari), cu entodoxină, și combinații de entodoxin-cafeină și cspirină au demonstrat clar efectul negativ al cafeinei din ceaiuri în cazul pacienților cu temperatura ridicată. Deși medicul englez nu cunoșc încă modul în care cafeina ridică temperatura sau blochează efectele aspirinei — efect ce se află în studiu — el sînt însă fermi în a interzice ceaiurile pentru temperatură; în loc de ceai trebuie să folosim cu încredere aqua pura.

ATENȚIE LA MEDICI !

Un studiu statistic a demonstrat recent necesitatea ca pacienții să urmărească stilul de viață al medicilor pe care îi consultă. De exemplu, este bine ca obezii să consulte medici care nu suferă de obezitate. Studiul efectuat pe 832 de medici și soțiile lor a arătat că obiceiurile de viață ale medicului influențează într-o măsură considerabilă sfaturile și prescripțiile sale. În afară de exemplul cu cei obezi, un medic care nu face exerciții fizice nu va include această metodă de menținere a sănătății în rețetele pentru pacienți, prescripțiile rămînd medicamentoase. La fel medicii care fumează vor expune zîmbind avatururile nicotinei.